

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., smrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 32.

V GORICI, ČETRTEK 7. AVGUSTA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

8. avgusta, petek: Ciriak in tovariši, mučenci; Miro, škof. — 9., sobota: Roman, mučenec; Afra, mučenica; Peter Faber. — 10., nedelja: 9. pobinkoština nedelja. Lovrenc, muč.; Pavla, d., m. — 11., ponedeljek: Suzana, dev., mučenica; Tiburcij. — 12., torek: Klara, devica; Hilarija, mučenica. — 13., sreda: Janez Berhm.; Kasijan. — 14., četrtek: Evzebij, sp.; Anastazija, devica.

V soboto dne 9. avgusta je ščip; veliko dežja.

Novice.

V potresnem ozemlju.

V krajih, kjer je divjal potres, se je že zopet začelo redno življenje. Prebivalstvo se vrača k svojemu delu mirno in polno zaupanja, da bo skoraj imelo svoj dom in svoje ognjišče. Kmetje zopet delajo na polju. Služba božja se vrši pod milim nebom. Vojaštvo, milica in gasilci pridno razkošujejo razvaline, inženirji in zidarji pa že delajo načrte in pripravljajo gradivo za nove hiše. Nova poslopja bodo narejena iz take snovi, da jim potres ne bo mogel škodovati. Mesto Aquilonia, ki je bilo čisto porušeno, bodo zgradili 2 km proč od sedanje lege. Preskrba prebivalstva je že urejena. Povsod so odprte pekarnice, živilska skladišča in mesnice. Sploh vse tekmuje, da prizadetim prebivalcem olajša usodo.

Napredek.

Poročilo o strašnem potresu v južni Italiji so poslali ameriški časnikarji v Njujork z Marconijeve ladje »Elektre«, ki je zasidrana v luki Civitavecchia. Kakor se naši bravci gotovo še spominjajo, je znani izumitelj Marconi pred par meseci govoril s svoje ladje »Elektre« z Avstralijo in je tam vžgal tudi električne luči. Sedaj je dal senator svojo iznajdbo na razpolago časnikarjem, ki so po brezžičnem radijskem telefonu obvestili Američane o veliki nesreči, ki je zadela italijanski polotok.

Toča.

Zopet moramo poročati o težki nesreči, ki jo je prinesla prejšnji teden toča naši deželi. Bilo je zadnje sredo popoldne kmalu po tretji uri. Nad Gorico so se zgostili temni oblaki in pričelo je liti kakor iz škafa. Med dežjem je padala tudi toča, ki pa tu ni napravila posebne škode, ker je bila zelo redka in je hitro prenehala. Hudo pa je oklestila Števerjan, Oslavje, del Furlanije in Vipavsko dolino, kjer je grdo gospodarila po dornberških gričih ter uničila polovico poljskih pridelkov, zlasti grozdje in turšico, od Batuj do Lokavca. Tudi v noči od srede na četrtek je naša dežela pretrpela

hudo neurje, ki je bilo ponekod porušeno s točo. Še o hujših vremenskih nezgodah poročajo iz Jugoslavije. Tam je zadnji četrtek silen vihar opustošil savsko in deloma dravsko banovino. Razkril je strehe, izrul drevesa in pokončal vinograde ter druge poljske pridelke. Tudi poplave so napravile mnogo škode. V nedeljo 3. t. m. je pa huda nevihta s točo obiskala mnoge kraje v videmski pokrajini. V Benetkah je vihar odnesel mnogo streh na hotelih ter stole in mize, ki so stali pred hoteli in kavarnami.

Sv. birma.

Prezvzišeni knez in nadškof goriški bo delil zakrament sv. birme v postojnskem dekanatu v naslednjih dneh: 24. avg. v Postojni, 25. avg. v Slavini, 26. v Št. Petru na Krasu, 27. v Košani, 28. v Vremah, 30. v Senožečah, 31. v Hrenovicah in 1. sept. v Studenem. — Prezvzišeni škof tržaški bo birmoval 14. sept. predpoldne v Povirju, popoldne v Sežani, 15. sept. predp. v Tomaju, pop. v Avberu, 16. sept. na Repentaboru. Od 21. do 28. septembra bo pa sv. birma v pazinskem dekanatu v Istri.

Duhovniške vesti.

G. Evgen Bregant, vikar v Gorenjem polju, je imenovan za kurata v Mirniku. Na njegovo mesto v Gorenje polje pride g. Mirko Zorn, kaplan v Cerknem. Za kaplana v Cerknem je imenovan novomašnik g. Rafko Premrl. Novomašnik g. Srečko Rejic gre za kaplana v Postojno. G. Fortunat Jeklin, kaplan v Tolminu, je premeščen v Solkan. Na njegovo mesto v Tolmin je imenovan novomašnik g. Matija Fortuna.

Miramarski grad.

Tržaška občina je odkazala 50.000 lir za vzdrževanje miramarskega vrta. V grad se naseli družina apuljskega vojvode, ki bo imela okoli grada tudi kos vrta. V ostali del vrta pa bo imelo občinstvo še vedno dostop.

Najemninski davek v Trstu.

Tržaški občinski načelnik je odredil, da se bo odslej davek na najemnino plačeval samo v treh obrokih in ne več v šestih kot doslej. Prvi obrok zapade že 10. avgusta. Tržačani so v listih ugovarjali proti temu ukrepu, češ, da je bila ta novotarija vpeljana prav v času gospodarske stiske. Občina je odgovorila, da pride drugače zelo pozno do denarja. To velja samo glede davka na najemninsko vrednost in služinčad, drugi davki pa se bodo še vedno plačevali v šestih obrokih.

Na poti v Lurd.

V nedeljo so imeli v frančiškanski cerkvi v Rossettijevi ulici skupno sv. mašo tržaški bolniki, ki so se odpravljali v Lurd, da izprosijo zdravja od Marije pomočnice. — Iz Julijske Kra-

jine se je letos odpeljalo 40 bolnikov, in sicer 18 iz Trsta, 5 iz Gorice, drugi z dežele. To so bolniki, ki so zaman poskusili že vsa naravna zdravila. Iz Trsta so se odpeljali v sredo proti Benetkam, kjer se snidejo z drugimi. Od tu bodo potovali na Francosko v posebnem vlakcu. Zanimivo je, da streže bolnikom več Tržačanov iz prav odličnih družin, da izkažejo delo usmiljenja.

Vihar pognal vlak.

Zadnji četrtek je besnelo okrog mesta San Giorgio di Nogaro silno neurje s točo in poplavo. Škoda na poljih je zelo velika. Vihar je bil tako silen, da je pognal v tek dolg tovorni vlak, ki je stal na postaji. Strojvodja, ki se je pred nevihto zatekel na postajo, je moral med najhujšim nalivom teči za pobeglim vlakom. Posrečilo se mu je skočiti na stroj in vlak ustaviti.

Slavnost v Kočevju.

1. avgusta so se v Kočevju na Dolenjskem začele velike slovesnosti v proslavo 600-letnice, odkar so prišli v deželo nemški naseljenci, ki so se v Kočevju ohranili do današnjih dni. Praznovanje se je vršilo pod pokroviteljstvom kraljeviča Andreja. Udeležili so se ga zastopniki vlade in krajevne oblasti ter Nemci iz vseh držav in delov sveta.

Silne številke.

Na Angleškem raste brezposelnost z dneva v dan. Računa se, da je tam sedaj nad 2 milijona delavcev brez dela. Po uradnih računih stane ta nezaposlena vojska vlado in občine nad 80 milijonov šterlinov na leto ali več ko 20 milijonov naših lir na dan.

Srebrn denar.

Po uradnih izkazilih je 1725 milijonov srebrnega denarja v prometu. Novcev po 5 lir je za 875 milijonov, desetlirskih je 650 milijonov, dvajsetlirskih pa 200 milijonov lir.

Minister za zmernost.

Na Danskem nameravajo ustanoviti posebno ministrstvo za zmernost. Novo ministrstvo naj bi vodilo boj proti čezmernemu zauživanju alkoholnih pijač. Danci so, kakor znano, veliki prijatelji piva in žganja. Zlasti njihovo žganje slovi po vsem svetu.

Strašna nesreča.

Lojze Čížek, upravitelj lesnega podjetja »Sana« v Ključu v Bosni, je imel psa čuvaja. Lepega dne je pa pes stekel in ugriznil enega konja in eno kravo ter ju okužil. Čížek pa ni ničesar slutil in so on, njegova družina in še druge osebe pile mleko stekle krave. Kmalu so se pri vseh začeli javljati znaki stekline. Zdravniki, ki so bili iz Banjaluke poslani v Ključ, da jih pregledajo, so ugotovili, da je radi zauživanja mleka one krave steklo 53 oseb. Grozno.

Nadškof dr. A. B. Jeglič

je zaprosil sv. očeta, naj ga radi visoke starosti odveže dolžnosti službe. Sv. oče mu je ugodil in za njegovega naslednika imenoval dosedanjega ljubljanskega škofa dr. Gregorja Rožmana. Dr. Jeglič si je izbral za svoje bivališče tihi Gornjigrad na Sp. Štajerskem.

»R. 100«

velikanski angleški zrakoplov, je došel iz Anglije v Kanado v 79 urah. Za tako dolgo pot — preletel je 5412 km — je torej rabil še manj kot štiri dni.

Nova javna dela.

Ministrski predsednik Mussolini je odločil nad 262 milijonov lir za razne javne naprave, kot poštna poslopja, palače raznih osrednjih državnih uradov, bolnišnice, železniške proge itd. V načrtu je tudi bolnišnica v Gorici s 176 posteljami, ki se bo začela graditi 10. avgusta in bo končana 5. decembra 1931. S temi deli se hoče zmanjšati brezposelnost.

Med Italijo in Rusijo

se je sklenil dogovor glede nakupa italijanskih industrijskih izdelkov. S tem se je začela doba tesnejšega trgovskega sodelovanja med Italijo in sovjetsko Rusijo.

Vatikanski novci

se bodo kovali v kr. italijanski kovnici. Zlatega denarja bo Vatikan lahko koval v neomejenem številu, srebrnega, nikelnastega in bakrenega pa vsega skupaj samo za en milijon lir. Vatikanski novci bodo veljavni tudi v kraljevini. Ponarejevalce bodo kaznovala italijanske oblasti. Tako se glasi pogodba, sklenjena med Vatikanom in italijansko državo in bo veljala deset let.

Gasilci zborujejo.

Prve dni avgusta se je v Ljubljani vršil vseslovanski gasilski kongres. Udeležilo se ga je mnogo inozemskih gostov. Zbranih je bilo nad 20.000 gasilcev.

Učinkovita odredba.

Predsednik nemške republike Hindenburg je medtem, ko drž. zbora ni, izdal odredbo glede rabe orožja. Pretekli teden so se narodni socialisti proti tej odredbi pregrešili. Policija jih je prijela 200 in v petek 1. avgusta jih je bilo vseh 200 obsojenih, in sicer vsak na štiri ali pet mesecev ječe.

Napove dan smrti.

V Subotici v Jugoslaviji je živel 61 letni Josip Trunk. Bil je samec. Nekega dne je začel trditi, da bo 27. julija umrl. Zato je začel izvrševati kar sam oporoko. Odpovedal je stanovanje, si naročil krsto in plačal poseben prostor na pokopališču. Potem si je pri cvetličarki dal napraviti mrtvaški venec in je svoje pohištvo razdelil med dva prijatelja. Izgovoril si je samo posteljo in omaro do zadnje ure. In res! V soboto 26. julija se je svojevrstni prerok nenadoma počutil slabega, moral je leči. Njegove moči so pa hitro začele pešati in v zgodnjih urah 27. julija je izdihnil.

Neprijetnosti.

Nemški državni zbor je razpuščen. Poslanci so izgubili tako zvano imuniteto (nedotakljivost), postali so zo-

pet navadni državljani in državni pravdnik jih lahko vsak čas pokliče pred sodni stol. Številnim bivšim poslancem je pa to skrajno neprijetno, kajti okrog 200 kazenskih ovadb je čakalo pri raznih sodnijah na trenutek, ko postanejo poslanci zopet prosti, tožljivi državljani.

Proti ameriškemu uvozu.

Poročali smo o važnih carinskih ukrepih, ki jih je odredila italijanska vlada, da prepreči uvoz avtomobilov iz Združenih držav ameriških. Sedaj se vrše med Italijo, Nemčijo, Francijo, Belgijo, Češkoslovaško in Avstrijo pogajanja, kako ustvariti enotno carinsko obrambno fronto proti ameriškemu avtomobilu, ki v vseh naštetih državah delajo občutno konkurenco domačim avtomobilnim izdelkom. To naj bi bil tudi prvi skupni odgovor Ameriki, ki je z visokimi carinami zaprla svoje meje inozemske mu blagu.

Božje kraljestvo napreduje.

Zadnje nedelje je bil v Rimu posvečen za škofa prvi domači duhovnik iz afriške kolonije Eritreje.

Nesrečna pojedina.

Francoska radikalno-socialistična stranka je imela v Lyonu zborovanje, katerega je zaključila s sijajno pojedino. Pri tej se je pripetila težka nesreča. Nenadoma se je v dvorani porušil strop. Skoro vsi gostje so bili ranjeni, med njimi poslanec Humbert. Navzoči voditelj stranke Herriot je ostal nepoškodovan.

Najkrajšo zgodovino

Združenih držav Severne Amerike je pač napisal prejšnji predsednik C. Coolidge. V 76 besedah je povedal vse, kar se je zgodilo važnega od poraza in izгона Angležev (18. stol.) do današnjih dni. Naročili so mu bili, naj sestavi zgodovino, ki ne bo presegala 500 besed, a Coolidge se je zadovoljil s še manjšim številom.

Hoče zažgati ženo.

V neki vasi v bližini Neapolja je vladal v družini Janeza Sabatino prepir. Ker je Janez rad popival, je prišlo med njim in ženo večkrat do težkih sporov. Ono noč so začuli sosedje iz hiše krik. Ko so prihiteli blizu, so opazili, kako se je valil skozi okna dim. Udrli so v stanovanje in v svojo grozo našli ženo na goreči postelji. Z največjo težavo so se rešili močno opečeno revico. Dognalo se je, da je pijani Janez, ko se je vrnil okajen domov in ga žena ni ravno ljubeznivo sprejela, z gorečo petrolejko zažgal posteljo, v kateri je ležala, in zbežal.

Heimwehr se igra vojake.

Voditelji avstrijske »Heimwehr« (domovinska bramba), ki je, kot je bravec »Novoga lista« znano, vojaški oborožena strankarska organizacija avstrijskih nacionalistov, so imeli v Innsbrucku na Tirolskem zborovanje, na katerem so sklenili, da bodo priredili velike nočne orožne vaje svojih članov, ki se jih bodo udeležili v polni vojni opremi. Orožne vaje se bodo vršile v okolici Dunaja. Prebivalstvo je radi tega precej vznemirjeno in zahteva, naj se tej igri napravi konec.

Stavka v Franciji.

Predilniški delavci severne Francije so proglasili splošno stavko. Gre za zvišanje plač. Delo je zapustilo 200.000 delavcev.

Nesreča pri delu.

V pristanišču v Pulju se je pretekli teden zgodila huda nesreča. Delavci so z velikim žerjavom dvigali in prenašali težke kose železa, kojih eden je tehtal nad 25 kvintalov. Ko je bil tak kos v zraku, se je dvigalo nekaj pokvarilo in kos železa je padel na glavo 58letnemu delavcu Ivanu Mihaljeviću ter mu je hipoma odbilo, 23letnemu Blaškoviću je pa zdrobilo obe nogi. Čez dva dni je umrl. — Nekaj trenutkov pred nesrečo je stari Mihaljević postavil pri prehodu tam blizu križ v znak, da je nevarno iti mimo. Nato je pokleknil, se pokrižal in molil. Kot da bi slutil, kaj se bo zgodilo.

Trgovske ladje.

Beogradska vlada je nakazala dve ma največjima paroplovnima družbama po 14½ milijona dinarjev. Tako podpora bo dajala skozi deset let vsako leto. Tudi manjšim družbam je nakazala podpore za gradnjo ladij. Letos bo dograjenih 20 novih parnikov.

Krvavi ples.

V neki španski vasi se je pred nekaj dnevi vršila vaška slavnost s plesom. Med plesom se je začel prepir, ki se je končal s krvavim pokoljem. 5 je bilo mrtvih, 20 pa težko ranjenih. Kam pripelje plesno norenje!

Radi vročine

je v Združenih državah Severne Amerike umrlo nad 60 ljudi. Na poljih je vročina naredila do 500 milijonov dolarjev škode, O dežju ni sledu.

Dve težki nesreči.

Na Oslavju nad Gorico je v torek zjutraj 30letni Josip Primožič delal v svojem vinogradu. Zadel je na granato, ki jo je hotel sprazniti. Pri tem se je granata razpočila in ga tako težko ranila, da je kmalu nato podlegel. N. p. v m.! — V torek okrog desete ure predpoldne je vozil 27letni Remigij Koršič iz Števerjana proti Gorici. Ko je hitel s svojim motorjem po tekališču Venti Settembre, je pribrazil iz ulice Coronini lahki poštni avtomobil. Obe vozili sta trčili in težko ranili oba krmarja, ki sta bila prepeljana v bolnišnico. Zlasti Koršičeve poškodbe so zelo resne.

Nedolžnost.

Neki ameriški list prinaša naslednje ljubko pisemce, katerega je prejel od 7letne Darinke: »Ker ne poznam naslova štorcklje, ki prinaša otročiče, prosim Vas, da ji sporočite. Želim imeti bratca, ki bi imel svetle oči in črne laske. Moj atek dela, moja mamica tudi dela, in jaz se dolgočasim, ker moram biti sama.«

Z alkoholom

polivajo ceste v mestu Hickory Flat v Združenih državah. Občinski svet je namreč sklenil, naj se tihotapcem zaplenjeni alkohol porabi za kaj koristnega. Sedaj močijo cestni prah z njim. Za škropilnico je pa vedno mnogo žejnih občinarjev, ki skušajo ujeti vsaj nekaj prijetnega duha, ako ne par kapljic.

Kako je s politiko.

»ZID TOŽBA«

PRED ZVEZO NARODOV.

V vladnem dvorcu v Jeruzalemu je letos v julijski vročini sedela posebna komisija Zveze narodov. Trije bivši ministri, en Holanec, en Šved in en Švicar, se trudijo rešiti svojo nalogo, »da preučijo, določijo in razsodijo, kakšne pravice imajo Židje in mohamedanci na zidu tožba v Jeruzalemu.«

Ta zadeva se bere skoro smešno, a je politično zelo važna. Lani, ko je prišlo v Palestini do srditih spopadov med mohamedanskimi Arabci in Židi, smo obširno popisali, kako je nastala borba med tema dvema versko-narodnima taboroma. Židje se trdno držijo obljube Angležev, ki upravljajo deželo, da bo Palestina »narodni dom«, »eres Izrael«, narodna država Judov, v katero naj se selijo Judje z vsega sveta. Naseljujejo se v deželi kar nazaj prej vsa povojna leta, a tvorijo kljub temu komaj eno petino prebivalstva. Arabci se novim prišlekom živo upirajo. Svoje mišljenje o »Judovski državi« kažejo z zbadljivimi pesmicami, ki krožijo od ust do ust: »Falestin biladena — vajahud kilabena!« — to pomeni: Palestina je naša dežela, Judje pa naši psi! Ko so lani Arabci napadli judovske naselbine in pomorili nad 300 Judov, je angleška uprava silno strogo nastopila. Nemiri so potihnili. Toda ostale so pritožbe obeh strank. Židje in Arabci so prinesli pred angleško vlado v Palestini vrsto pritožb, drug proti drugemu. Pravo sporno jačbolk med obema narodoma pa je zid tožba.

Zgodovina zidu tožba.

V Jeruzalemu se dviga grič Morija. Ko je kralj Salomon zidal tempelj, — tega je že 2900 let — je opasal ves grič z velikanskim zidovjem iz apnenčastih klesancev, vrhu griča pa je postavil tempelj. Ko je rimski cesar Tit leta 70. po Kristusovem rojstvu tempelj razdejal, ni od svetišča ostal ni kamen na kamnu; le zapadni del zidovja, ki je obdajalo grič, se je vzdržal. Palestinski Judje, kar jih je še ostalo, so v tem preostanku zidu častili nekdanjo slavo svojega naroda. Že v tretjem stoletju po Kristusu so judovski razlagavci svetih knjig učili, da se je božje veličanstvo umaknilo iz templja v zapadni zid. In že pred več ko 1500 leti je sv. Hjeronim opisal, kako se palestinski Judje, — »bedno ljudstvo, siromašne ženske, razčapani starci« — zbirajo ob zapadnem obzidju griča Morije in tam plakajo nad tempeljskimi razvalinami, medtem ko straže terjajo od njih nagrade za dovoljenje da smejo pretočiti par solza več.

Od teh solza, ki so odtistihmal ne prestando tekle po prastarih kamenih, je zapadno zidovje dobilo ime »zid tožba«. Semkaj so se Judje vsega svetla obračali pri svojih molitvah. Pred zidom tožba se je polagoma uvedlo pravcato judovsko bogoslužje. Ko so mesto zavzeli Turki, so sultani po-

trdili Judom pravico, da smejo pred zidom tožba moliti in obhajati verske obrede.

Toda na prostoru jeruzalemskega templja visoko nad zidom tožba so mohamedanski Arabci zgradili sijajno mošejo, ki jo imenujejo »velečastito svetišče« mohamedanske vere. Goreči mohamedanci so že odnekaj grdo gledali na židovske »nevernike«, ki so spodaj pod ozidjem molili in prepevali. Ker se je pa Turčija bala izzvati židovski svet, ki je bil tudi že pred vojno po vsej Evropi dokaj vpliven, je Judom pravice do zidu tožba vedno priznavala in potrjevala.

Po vojni pa, ko je sovražstvo arabskih domačinov proti judovskim prišeljemcem, ki so z bogatimi sredstvi pokupili velikanske poskve najrodovitnejše zemlje, silno narastlo, so Arabci začeli nositi na dan svoje pravice do zidu tožba. Pod mohamedanskim svetiščem Judje nimajo pravice moliti, trdijo Arabci.

Sodnik je Zveza narodov.

To svoje mnenje so Arabci zelo jasno pokazali, ko so l. 1925. na največji judovski praznik poslali arabske stražnike pred zid tožba. Ti so s silo prevrgli moleče Jude z njih klopi in odnesli vse sedeže. Judje so razburjeni tekli h guvernerju, da ugovarjajo. V isti sobi, kjer zdaj sedi komisija Zveze narodov, je tedaj sprejel predstavnik židovstva angleški guverner. Pritožnikom je povedal, da imajo Arabci prav, zakaj po neki turški razsodbi iz l. 1912. Judje ne smejo sedeti pred zidom tožba na klopih, marveč le na zabojih, ki jih vsakdo prinese s seboj! To turško razsodbo je sicer že turški sultan razveljavil, a Angležem je prav prišla, ker se nočejo zameriti Arabcem. Zakaj pa ne?

Judje se pritožujejo, Arabci tudi. Angleži se ne marajo zameriti ne prvim ne drugim. Zakaj Judje so v svetovni financi in v časopisju sila vpliven činitelj in ni dobro, če se jim kaka država zasovraži. Pa tudi Arabci so na Vzhodu zelo vplivna in nevarna moč. Arabski nacjonalizem se dviga in žanje uspehe v Egiptu, Arabiji, v obeh arabskih kraljestvih Iraku in Mezopotamiji, ki so vse »neodvisne države« pod angleškim nadzorstvom. Ker pa pri sporu za zid tožba ne gre samo za narodno arabsko zahtevo, ampak za versko zadevo vsega mohamedanskega sveta, je angleška vlada še previdnejša. Prav nič ne mara, da bi zaradi zidu tožba začeli mrmrati proti Angliji milijoni njenih mohamedanskih podanikov v Indiji, kjer je položaj itak že napet. Zato je Anglija sklenila, da si opere roke in odstopi to mučno zadevo Zvezi narodov. Kako to? Anglija ima nad Palestino samo mandat, to je, ona upravlja deželo po naročilu in v imenu Zveze narodov. Pravi gospodar Palestine je Zveza narodov — torej naj ona razsodi!

Zato sedi sedaj v Jeruzalemu poseb-

na komisija Zveze narodov; preučuje in zbira gradivo, da končno veljavno razsodi, kdo od obeh narodov ima glade zidu tožba prav, Arabci ali Židje. Prvič v zgodovini se dogaja, da Zveza narodov nastopa kot razsodnik na mandatnem ozemlju, kjer je sposobnost in volja upravljajoče vlade odpovedala.

Spor radi zidu tožba nam kaže, kako narodi trdno in neupogljivo branijo svoje verske pravice tudi v rečeh, ki so navidez malenkostne, a za narodno čast in zavest zelo pomenljive. Priča nam pa tudi, da se oblast Zveze narodov polagoma začinja uveljavljati.

PREMIKANJE

POLITIČNIH STRANK V NEMČIJI.

Nemčija se pripravlja na državnozbornske volitve, ki se izvršijo meseca septembra. Vsa znamenja kažejo, da se v življenju republikanske Nemčije začinja novo razdobje. Prva doba sega od poloma l. 1918. do junija 1930.

V tej dobi so Nemčijo pretresali notranji nemiri; boljše vize in divji nacjonalizem sta z orožjem in vstajami napadala republiko, gospodarstvo se je nevarno majalo, dokler se ni ob silnem padcu nemške marke deloma pomnilo, a v večjem delu vzcvetelo. Nemčija se je naglo krepila — toda nad vsemi njenimi napori je viselo kot grozilen meč nerešeno vprašanje vojne odškodnine. Koliko milijard bomo morali vsako leto odrajtovati Franciji in njenim zaveznikom? to vprašanje je peklo ne samo državnike, ampak slehernega državljana. Šele Youngov načrt, ki je stopil v veljavo leta 1930., je prinesel določen in končno veljavni odgovor na to vprašanje. »Breme je težko, a zdaj vsaj vemo, pri čem smo. Nova doba se začinja — za naše gospodarstvo in za našo državno politiko,« pravijo nemški državniki.

Druga stvar, ki je ponosni nemški narod močno bolela in poniževala, je bila ta, da so nemško Porenje držali Francozi. Starodavna nemška mesta ob Renu, zibelke nemške kulture, je leta in leta vladal tujec. Na gradovih ob Renu je plapolala francoska trobojnica. Francozi so oznanjali: »Porenje držimo v rokah kot zastavo, ki je ne damo nazaj, dokler se Nemčija z nami ne domeni, koliko nam bo plačevala vojne odškodnine in kako. Ko se domenimo in podpisemo pogodbo, bomo Nemčiji Porenje vrnilo.« No, tudi to se je letos zgodilo. Nemčija si je kar oddahnila, spet so njeni udje združeni, narodni ponos je zrastel. Začenja se nova doba.

Pred dvema tednoma smo opisali, kako in zakaj je državni kancelar Brüning državni zbor razpustil. Vozbilni boj se odvarja z globokimi premembami v sestavi nekaterih političnih strank. Zadnji dan julija se je Demokratska stranka, ki je imela v državnem zboru 25 poslancev, razpustila. Njen izvrševalni odbor je sklenil, naj demokratske organizacije polnoštevilno vstopijo v novo Državno stranko. Demokratska stranka je v svojih vrstah združevala svobodno-

miselno meščanstvo, bogatejše sloje, uradništvo, sploh srednji stan. Bila je odločno republikanska, za kapitalizem, ublažen s socialno zakonodajo, za mirovno smer nemške zunanje politike, prava stranka sredine, ki je tvorila skupaj s katoliškim centrom most med nacionalistično desnico in socijalistično levico. Da se zberejo vse svobodnomiselne sile zmerne sredine, so demokrati vstopili v novo Državno stranko, ki sta jo osnovala vodja demokratov poslanec Koch in vrhovni mojster Mladonemškega reda Mahraun.

Mladonemški red.

Mladonemški red je združenje prav posebne vrste. To nikakor ni mladinska organizacija, marveč zveza mož, ki so bili v teku svetovne vojne mladi. Večina članov šteje od 35 do 45 let, vrhovni mojster jih ima 40. Red ni tajno društvo. Član lahko postane, ko gar uvedeta in zanj zadasta besedo dva redovna brata. Pri sprejemu položijo novi člani zapriseženo obljubo, da se bodo pokorili voditeljem, ki jih sami izberejo, ter da bodo na zunaj in v notrini reda čuvali ugled reda. Potem prisežejo tudi na geslo švicarskih bojevnikov za svobodo: »Biti hočemo složno bratovsko ljudstvo in se ne ločiti v nobeni stiski in nevarnosti.« — Glavna načela mladonemškega reda so: vroča ljubezen do domovine, spoštovanje in gojitev vseh zdravih, ljudstvo okrepljujočih moči, zato tudi spoštovanje vere, dejanska pomoč revnejšim slojem, boj proti nemško ljudstvo razjedajočim idejam in socializmu. Politični program Mladonemškega reda je precej splošen in zato nejasen in medel, kar je pač naravno, ker to združenje sedaj prvič stopa za stalno in z vso silo na politično borišče. Mladonemški red je sicer že preje večkrat dal svojim članom smernice glede posameznih političnih vprašanj; tako je šel v boj za Youngov načrt, v boj proti komunistom, tudi se je boril proti skrajni nacionalistični desnici.

Iz Mladonemškega reda je lani po-

gnala nova politična stranka »Ljudska narodna državna zveza,« ki je pri volitvah v saški deželni zbor dobila prva dva poslance. Vendar redovni člani niso bili dolžni se pridružiti ravno tej stranki, marveč so si smeli svobodno izbirati, kateri politični stranki (razen komunistov in socijalistov) se zapišejo. Zdaj pa je ves Mladonemški red z vsemi bratovščinami in člani vstopil v Državno stranko. Ker šteje Mladonemški red 18.000 bratovščin in okoli 250.000 članov, predstavlja pač znatno moč.

Vrhovni mojster reda Mahraun je izdal oklic, v katerem je povedal, zakaj je red vstopil v Državno stranko. »Politični položaj v Nemčiji je tako zmeden, da si morajo nemški možje iz republikanskega in monarhičnega tabora podati roke za skupen boj za državo in ljudstvo. Državna stranka bo dala mlademu rodu popolno enakopravnost v svojih vrstah. Modrost in pravičnost sta nam narekovala, da se združimo s skupino starih parlamentarcev (iz bivše Demokratske stranke). Naloga nas mladih bo, da razširimo fronto na desno in da izločimo mednarodne mirovne sanjače.« — Te besede voditelja nove Državne strake in druge njegove izjave pričajo, da gre Državna stranka v smeri nacionalizma, za revizijo mirovni pogodbe, proti socializmu in mirovni gibanju, pa tudi proti skrajnim nacionalistom, ki bi hoteli uvesti diktaturo. Državna stranka bo stala bolj na desnici, kot so stali demokrati.

Zveza desnice.

Pa tudi Nemška ljudska stranka, ki je zbirališče težke industrije in bogatašev, išče opore na desnici. Njen vodja Scholz je povabil meščanske desničarske stranke na razgovor, da se vse te skupine, razen Hugenbergovih nacionalcov, zlijejo v enotno stranko. Na posvetovanja so prišli zastopniki konservativne skupine, ki se je odcepila od nacionalcov, zastopniki gospodarske stranke in dveh drugih manjših skupin ter nove Državne stranke. Niso se mogli zediniti. Pač

pa so sklenili, da bodo v nekaterih določenih točkah — posebno glede finančne reforme — v bodočem parlamentu skupno nastopali.

Sredi teh političnih sprememb pa sila raste brezposelnost. Velika podjetja so v zadnjem tednu spet odpustila okoli 50.000 delavcev in uradnikov. Da to naraščanje brezposelnosti zavre, je katoliški delovni minister Stegerwald izdal okrožnico, v kateri nalaga državnim uradom, da ne smejo dajati niti za eno marko naročil tistim podjetjem, ki brez velike nuje odpuščajo delavstvo. Ker namerava Nemčija izdati za javna dela 300 milijonov zlatih mark, bo ta ministrov opomin pač že nekaj zalegel. Brezposelnost žene delavstvo v komunizem, tega se podjetniki premalo zavedajo, ko sledijo često le svojim računarskim nagonom.

Iz premikanj v politični skladnji sodobne Nemčije je razvidno, da se desničarski nacionalizem krepi in na novo organizira, a da v njem pridobivajo zmernejše in mlajše sile na moči. Demokratična sredina pa se drobi, na sredi ostaja samo še katoliški centrum, ki skuša združiti ideje ljudske demokracije z načelom o močni, oblastni državi.

Objave.

Za podkovače.

V Gorici se je otvorila podkovska šola. Stari in mladi podkovski kovači naj se vpišejo vanjo (naslov: Segreteria della Federazione Fascista degli Artigiani, Corso Vitt. Em. III. N. 10 — Gorizia), ker bodo oblasti v kratkem vpeljale podkovski patent, katerega ne bo mogoče dobiti nihče brez izpričevala o izpitu. Podkovači bolj oddaljenih občin bodo za tečaj dobili posebne podpore.

Pokrajinski gospodarski svet

(Consiglio provinciale dell' Economia) v Gorici sporoča, da bodo na glavni pošti v Gorici postavili poseben nabiralnik za pisma, namenjena v Rim. Točno ob sedmih zvečer se bodo pisma pobirala in odpošljala z brzim vlakom, tako da bodo dospela na naslov že naslednje jutro. Za vse, ki imajo z Rimom kakršnekoli zveze, je to velikega pomena.

Ko se je težka zavesa spustila za Pagirom, ki je odšel zadnji, je Hatasu objela Nejta in jo poljubila na blede ustne.

»Končno te vidim zopet zdravo, ubogo dete,« je rekla nežno, medtem ko je mlada deklica s solznimi očmi pritiskala k ustnam kraljičino roko.

»Ne, nočem videti solz,« je rekla kraljica in sedla. »Nisem te prišla karat, ampak se odkrito pogovoriti s teboj. Zatorej se umiri in povej mi čisto resnico. Kakoli si napravila, mi povej, Nejta. Misli si, da sem ti mati, in povej mi vse brez prikrivanja.«

»Ah, tvoja dobrota do mene nima meje,« je rekla Nejta s hvaležnim pogledom. »Vse sem sama zakrivila.« Nejta se je izpovedala kraljici.

»Ali veš, kaj se je zgodilo z blaznežem, ki te je vistem usodnem trenutku zabodel? V ječi je in grozi mu smrt. Zakon je strog, posebno proti tujcem. Tvoje priznanje utegne zmanjšati Sargonovo krivdo, a jaz se potrudim, da ga pošljejo v rudnike. Tam bo deležen vsakojakih olajšav, sčasoma ga pomilostim in mu povrnem vse pravice. Tedaj pride trenotek, Nejta, ko boš mogla popraviti veliko zlo, ki si ga napravila temu nesrečnemu možu. Vpoštečaj vse to in svojo ljubezen do Hatorinega žreca skušaj izpremeniti v prijateljstvo,

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Med dolgo boleznijo se je v Nejtini notranjosti izvršila velika izprememba. Trpljenje jo je izučilo in pamet se ji je razvila. Notranji glas ji je šepetal, da se je silno pregrešila nad svojim možem, ki jo je ljubil iz vse duše.

Pagiromov glas je oznanjal, da se bliža neka ladjica, ki je brzkone kraljičina. Vsi so hiteli k stopnicam, samo Nejta je ostala na svojem ležišču, ker brez tuje pomoči še ni mogla hoditi.

V tem trenutku je pristala preprosta ladjica z dvema ženskama in nekaterimi možmi. Kraljica je prožno skočila na stopnice ter začela stopati navzgor v spremstvu Semnuja, dvorne gospe in dveh vojščakov. Ko je pristopila k Nejti, ji je velela:

»Ukazujem ti, da ležiš, a vi,« se je obrnila k svojemu spremstvu, »odidite v sosedno sobo. Ti, Satati, pazi, da ne bo nihče prisluškoval.«

Rabeljski rudnik in njega okolica.

Divje romantična, a lepa kot gorska pravljica je Rabeljska dolina, ki se od Trbiža in prelepe Kanalske doline z divnimi kraji Lipalja vas, Lužnice, Naborjet, Ukve, Žabnice. Ovčja vas, odcepi proti jugu. Deset kilometrov daleč se razteza, vsekana med gorske velikane, nad katerimi kraljujeta šilasti Mangart in hudi Montaż, na desni strani pa pozdravlja višarska Mati božja, pribežališče trudnih. Na dnu tesne doline je prostora le za cesto in potok Šlico, ki nosi to ime do izliva Divjega potoka. Od tu navzgor bobni in rohni čez apnenčasto skalovje Jezerski potok, ki ob deževju silno naraste in često celo cesto pretrže. Po zimi je v teh tesnih še huje; po pobočjih gora grmijo plazovi in sneg pokriva vso dolino precej na debelo. Smo v visokem pogorju. Proti Rablju se vedno više dvigamo. Trg Rabelj leži že 892 m visoko. Na prvi hip se ti zdi, da si v Idriji, a manjkajo vse na okrog prijetna zelena pobočja in s smrečjem obrastli vrhovi. Tu je vse bolj divje. Na vzhodu se dvigajo 1902 metra visoko navpične stene Fünfspitza, na zapadu oklepa Rabelj 1918 m visoka Kraljeva gora z rudonosnim osrčjem, zadaj onstran jezera pa zapira dolino mogočna Jezerska glava (2106 m). Na levi se lepo vzpenja mimo 30 metrov visokega slapu, ki vre s predelskih vrhov, cesta na Predel mimo starih utrd, ki so videle za francoskih dob marsikak vroč dan.

20 minut hoda za trgom se ti pa zasvetlika skozi gozd površina Rabeljskega jezera z majhnim otočičem, na katerem samevajo zidovi hiše. O jezera, otočiču in hiši je naš Gregorčič zapel prelepo balado. Le preberite jo! Voda pol kilometra širokega in pol drugi dolgega jezera je kristalno čista, pa tudi mrzla, da ni za kopanje. Na južnem koncu jezera se nadaljuje dolina, gorsko divja in polna proda, ki ga vali v dolino topeča se snežnica.

Rabelj je majhen kraj s približno 1200 prebivalci. Po večini so Nemci.

Toda v Rabelj hodi na delo bodisi čez predelsko sedlo ali skozi predor iz Loga kakih 200 Ložanov, Bovčanov in Sočanov; da, celo iz Žage in Srpenice hiti kdo v zgodnjih urah v zatohle jame rabeljskega svinčenega rudnika za zaslužkom.

Prebivalci imenujejo kraj Rabel, ne Rajbelj. Ime je baje prišlo od prvega znanega posestnika v tem kraju Ožbolta Rabela. Listina iz l. 1456. sporoča, da je bil prebivalec iz Trbiža podeljen rudnik, ležeč med jezerom in posestvi Ožbolta Rabela. Rudarstvo v Rablju je pa že prastaro. Baje so početki že iz prvega stoletja po Kristusu. Zgodovinar Valvazor piše, da so nekoč kopali tukaj celo srebro in zlato. No, danes o teh žlahtnih rudah ni več sledu. Pač pa rujejo iz osrčja gora svinčeno in cinkovo rudo.

Rabeljski rudnik.

Rudnik se razteza prav pod trgom in sega celo pod jezero. Že omenjena Kraljeva gora je najbolj rudonosna. Navpični rovi gredo do zelo velikih globin, do 750 metrov! Vse je izvotljeno in ko voda kje udere, se je bati najhujega. Vsem prebivalcem je še v spominu nesrečni 8. januar 1910., ko je zemlja požrla rudarsko bolnišnico in par hiš. Ob življenje je tedaj prišlo 8 oseb, med njimi zdravnik dr. Vesely z ženo in otrokom.

Rudnika sta pravzaprav dva. Večji pripada državi, manjši pa je last grofov Henckel-Donnersbachov. Danes pa ima oba rudnika v najemu neka angleška družba (The Central European Mines Limited, London). Družba ju je vzela v najem za dobo 30 let, to je od l. 1925. do l. 1954. Glavni ravnatelj, glavni knjigovodja in par drugih uradnikov so Angleži.

Pred vojno je bil rabeljski rudnik gospodarsko zvezan z rudniki v Pliberku na avstrijskem Koroškem ter z rudniki v Mežici in Črni v jugoslovanskem delu Koroške. Vsi rudniki so imeli skupne topilnice, ki se nahajajo

danes večinoma v Jugoslaviji, v Rablju pa ni nobene. Zato spravljajo surovo rudo najprej po žični vzpenjači v Trbiž, od tam z železnico v Trst in potem po morju na Angleško. Ker je prevoz surove rude na take razdalje zelo drag in ker imajo Angleži že v najemu rudnike in topilnice v Mežici, pravijo, da bodo vzeli v najem še rudnike v Pliberku ter tehnično zopet združili rudnike s skupnimi topilnicami.

Rudnik v Rablju je prej zelo dobro delal. Letno so nakopali okoli 250.000 kvintalov rude. Vseh delavcev je okoli 950. V rudnik hodijo domačini iz Rabeljske doline in pa kakih 200 z bovske strani; tudi par rudarjev iz čedajske okolice je zaposlenih. To so ljudje, ki jim je trdi boj za obstanek vklesal marsikako gubo v obraz. Zdaj bo še kaka guba več, ker je v rudniku vedno manj dela. Uprava pravi, da je cena rudi padla več kot za polovico in da bo treba obrat omejiti.

V kakšnem položaju pa živi delavstvo?

Na dan in na dnino zasluži delavec po 16 lir. Oženjeni imajo še po 2 liri doklade za ženo. Kdor dela pa na »gedin« (od gedienen = zaslužiti), kakor pravijo rudarji delu na akord, zasluži po pridnosti. Na akord jih dela dosti, a mladi fantje se s tem divjim delom prebrzo končajo. Prej je bilo še slabše, ker so jemali v jamo že 14 letne dečke. Zdaj gledajo tudi na starost. Kdor rije z vrtalnimi stroji, zasluži po 2 liri od metra. Na dan naredi okoli 20 metrov. Toda pri tem delu, ki pretrese vse živce, je mogoče vzdržati komaj 4 do 5 let. Te delavce nastavijo potem pri tesarskih delih, dokler si ne opomorejo in zopet lahko primejo za vrtalo.

Delavcem odbijejo pri plači določene zneske za bolniško blagajno, za pokojninski sklad, za brezposelnost, za sindikatni prispevek, za bolniško blagajno družinskih članov, za zavarovanje proti jetiki, za godbo in za starostno zavarovanje. Po 35 letih dobe ru-

Oženjen je in ljubezen, katero bi skrunilo dvojno prešestvo, ne more biti srečna.«

Nejto so oblile solze in pritislila je kraljičino roko k ustnom.

»Vse napravim, da boš le zadovoljna in mi odpustiš.«

»Umiri se, vse je pozabljeno in odpuščeno. Nečem videti več tvojih solz. Prinesla sem ti v dar malega belega psička, ki si ga imela vedno tako rada. Tvoj jel«

Nejta se je silno razveselila.

»Zdaj pa zbogom, draga; vrniti se moram na dvor.« Nejta je uprla v njo svoj proseči pogled.

»Imam... imam še neko prošnjo do tebe.«

»Govori, dete, kaj morem še napraviti zate?« je rekla kraljica in zopet sedla.

»Hotela bi sama ostati v tej palači, ki je po tvoji milosti postala moja last,« je rekla z neodločnim glasom Nejta. »Ni mi prijetna navzočnost rodbine, ki me je prodajala in ki je zastavila mumijo mojega očeta. Ni mam zaupanja ne v Pagira ne v Meno ne v Satati. Brez njih bi se bolje počutila. Sama hočem oskrbovati svoje imetje. Če ostanem pod njihovim nadzorstvom, pridem zopet na nič.«

Hatasu je prikimala in vstala.

»Tvoja želja, Nejta, je upravičena in pametna. Takoj bo izpolnjena.«

Poljubila je Nejto na čelo ter odšla s terase. V ozadju sosedne velike dvorane se je zbralo spremstvo in domači, čakajoč kraljico.

»Pojdite vsi na teraso razen Pagira; govoriti moram z njim,« je rekla kraljica. »Ti Semnu, izroči Nejti dar, ki sem ga prinesla. Kje pa je psiček?«

»Tukaj, kraljica,« je rekel eden izmed vojščakov ter izvlekel izpod plašča nenavadno belega psička, ki je imel na vratu zlat, z dvojno vrsto raznobarnih draguljev posut pas.

Kraljica je sedla na stolico iz slonove kosti.

»Kdo oskrbuje Sargonova posestva, črede in vinograde?«, je vprašala Pagira, ko je ostala sama z njim.

»Velika Rajeva hčerka, sam upravljam to imetje.«

»Žal mi je, Pagir, da ga ne morem pustiti v tvojih rokah. Najbližji sorodnik Nejtin si, toda ne tebi ne Meni ne zaupam. Pod upravnistvom dveh zastavljalcev mumij bi Nejta utegnila priti ob vse premoženje. Zatorej izročiš vse v Semnujeve roke. Ta poišče zanesljivega upravitelja. Zdaj pa je že dovolj zdrava, da ne potrebuje tolike nege, zato moreš s svojimi ostaviti Sargonov dvorec.«

darji mesečno okoli 200 lir pokojnine. Precejšnja ugodnost je ta, da ima delavstvo svoj konzum. Splošno pa ti rudarji povedo, da kdor je pridno delal in živel nekoliko varčno, je že lahko živel z družinico vred.

Ta in oni ima okrog hišice še za dobro ponjavo vrtiča, kjer zraste pa le par glav zelja in kaka kuhinjska zelenjad. Kaj drugega tod ne uspeva, ker je podnebje izrazito gorsko. Često pihajo močni severni vetrovi, jeseni se pa odpro nebeške zatvornice, da

lije ko iz škafa. Po zimi je vse belo in zasneženo, da je Rabelj tudi po par tednov kar odrezan od sveta. V zimskem času si rudarji krajšajo čas z godbo. Večina jih hodi sicer domov, če že ne vsak dan, pa vsaj koncem tedna. Pravo družabno življenje kot n. pr. v Idriji se pa ne more razviti, ker je preveč raznovrstnih ljudi skupaj.

Tu je le kraj dela in znoja. Pa da bi le tega bilo, saj rudar rad tvega svoje moči, da le ni družinica lačna in raztrgana.

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz Vipavske doline.

Brje nad Rihenbergom. — (Znamenja ob poti. — Vino.) Na Brjah je mnogo znamenj, ki so taka, da bi jih bilo že davno treba nadomestiti z novimi, oziroma zidana popraviti. Eno je v tako zvanem Pavličevcu, drugo na križpotju pri novi cerkvi, tretje na Ljudskem bregu pod Sv. Martinom itd. Tu bi morali storiti svojo dolžnost najprej posestniki parcel, na katerih stoje razpadajoča znamenja. — Vina še dosedaj nismo vnovčili. Nekateri so začeli točiti »pod vejo«. Imamo hkrati kar dve osmici. — Letina bo, kot kaže zdaj, prej slaba nego dobra. Ker nas je zadnji teden oklestila še toča, ne moremo pričakovati nič ugodnega.

Prvačina. — (Nesreča. — Slovo. — Toča.) — Dvanajstletni dijak Vladimir Sulič je pri kopanju v Vipavi tako nesrečno padel, da ga je moral Zeleni križ prepeljati v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico. Ima močno rano, ki sega do pljuč na levi strani. — Zapustil nas je brigadir D'Angerio. S poveljnikom javne varnosti, ki je bil vesten nasproti ljudstvu in v svojih dolžnostih, smo se iskreno poslovili. — Toča, ki je po več krajih tako hudo razsajala — nam je tokrat — Bogu hvala — prizanesla.

Na Vitovljah bo na praznik vnebovzetja prebl. D. M. t. j. 15. avgusta

običajni romarski shod. Romarji, pridite pa zares na božjo pot! — Preteklo sredo proti večeru je toča precej potolkla po Črničah, Batujah in Brjah. — Pogorel je tudi hlev g. Krkoča v Selu. — V sredo popoldne (30. julija) je črniški lastnik avtomobila vozil družino g. učitelja iz Oseka Giacomo mellija. Pod Osekom pa se je avto prevrnil in učiteljeva mati se je občutno porezala na glavi. Krvavela je tako močno, da je moral črniški zdravnik rano zašiti.

Štomaz. — (Iz osamele fare. — Toča. — Prvo sv. obhajilo.) — Pri nas je zelo pusto in prazno. Duhovnika še sedaj nimamo in stolpna ura spi spanje pravičnih. Sadja ni nič. Povsod tarnajo, da je velika revščina, a ob nedeljah je vendar dovolj denarja za gostilno. V naši vasi so še vedno taki, ki mislijo, da se cedita v tujini med in mleko kot v obljubljen deželi. Skoro vsa dekleta, ki so služila v mestu, so se že vrnila domov. — Naše osamljeno župnišče razpada; miši kraljujejo v njem in pajki razpenjajo mreže, ne da bi se bali metle gospodove kuharice. Da ni pri nas še tako slabo v moralnem in verskem oziru, kot bi kdo mislil, se moramo zahvaliti našemu požrtvovalnemu oskrbniku preč. gosp. Henriku Črnigoju, župniku v Lokavcu, in preč. gosp. Leopoldu Cigoju, ki je deloval v naši vasi z vso vnemo skoro deset let; veliko dobrega je storil pri nas in veliko spominov

nam je pustil ob odhodu. — V sredo 30. julija so se od zahoda pripodili usodni oblaki, iz katerih se je na naša polja in vinograde usula grozna toča, debela kot orehi. Padala je četrte ure ter uničila poljske pridelke in pobila šipe na oknih. Voda je pa razdrila poti. »Zanesi nam, zanesi, Bog, — otmi nas rev, otmi nadlog!« — V četrtek 31. julija so naši malčki pristopili k pravemu sv. obhajilu. Lepo je bilo gledati te nedolžne otročiče, hrepeneče po blaženem trenutku, ki so ga vendar dočakali. Hvala g. župniku za trud!

Dornberg. — (Toča. — Delo na cesti.) — Z velikim viharjem je prihrumela v sredo popoldne od Benetk nevihta s točo. Sreča je bila, da jo je naglo odkurila. Vzela nam je na splošno eno četrtno vinskega pridelka. Najbolj je prizadet hrib Grmada in Kanjščeki. Vrtinci so tako zavijali, da niti dva vinograda nista enako poškodovana. Dal Bog, da bi bila to zadnja nesreča med nami, že itak trdo preizkušeni trtoorejci! — V nedeljo smo čuli zopet poklic, ki nas vabi v »roboto« na Goro radi popraviljanja ceste. Šli bomo in cesto popravili; a kaj bo vse to pomagalo, ker bo cesta ob prvem velikem nalivu radi strmine zopet razorana. Res je, da je cesta razdeljena v posamezne parcele skupinam v popravo, a ko bi hoteli imeti cesto zmeraj v dobrem stanu, bi moral iti vsaj en delavec od skupine za vsakim dežjem gor, kar je pa za nas, ki smo z drugim delom preobloženi, nemogoče. Zato prosimo g. občinskega komisarja, naj zadevo tako uredi, da bo šel občinski cestar vsaj enkrat na teden gor kaj malega popraviti in očistiti, kar bi zadostovalo za vzdržanje ceste. Ko bo spet potreba pa pojdemo zopet vsi na »roboto« in cesto vnovič nasujemo z gramozom. Tako bomo imeli cesto proti Trstelju brez velikih stroškov vedno v dobrem stanu. To je želja vseh občinarjev.

Lokavec pri Ajdovščini. — V sredo 30. p. m. je toča prihrumela tudi k nam ter nam uničila vso jesensko setev, grozdje (trte bodo trpele še pri-

Kakor da ne vidi mračnega in prebledelega Pagirovega obličja, se je Hatasu okrenila in odšla. Mena je bil ves iz sebe od srda, ko je zvedel, kaj je kraljica za ukazala. Satati se je tolažila z zbadljivo pripombo:

»To je bilo pričakovati. Kdor je zapravil svoje imetje s podlimi ženskami, prejme v zameno samo prezir in nezaupanje.«

Nihče ni slutil, da je bila Nejta vzrok njihovega izгона. Ko je Nejta ostala sama, se je oddahnila. Moči so se ji naglo vračale. Roanta jo je še vedno pogosto obiskovala. Nekega večera ji je privedla gosta, čigar obisk je na Nejto učinkoval kakor življenski napoj. Ko je Roma pritisnil njeno roko k svojim prsim in dejal: »Končno te zopet vidim, Nejta!« so njena lica zadobila nekdanjo svežost, oči pa zdravi blesk.

XI.

Novice v Tuini hiši.

Žalni dnevi Egipta so šli h kraju. V spremstvu vseh žrecev in z običajnimi obredi so prenesli truplo Tutmesa II. v grobnico, ki jo je sezidala Hatasu. Položili so krsto v prostor, izklesan v živo skalo. Po pogrebu je kraljica naznanila ljudstvu, da prevzema sama vladarsko žezlo.

Tistega večera se je v Tuinem domu zbrala majhna družba. Dvanajst moških in žensk, med njimi Mena, Noferura in Keniamun, so sedeli na terasi, ki je bila okrašena s cvetjem. Na veliki mizi je bilo za goste mrzlo meso, vino, pecivo in sadje. Sužnje so odposlali, ker so se hoteli pogovoriti zaupno. Na koncu mize je sedela Tua v rumeni obleki, ki jo je krasil škrlat. V laseh se ji je blestel nakit, obličje ji je bilo nalepotičeno. Govorila je s starim častnikom, poveljnikom tebenske posadke. Na drugi strani je sedela poleg Mene Neferta in se leno naslanjala na svoj stol. Pokušavala je kolač in se ni menila za ognjevite poglede svojega soseda.

Bila je silno lepa deklica. Na temni polti so se ji črni lasje odražali posebno vabljivo. Nosila je belo progasto suknjo, ki je bila preparana, in nekakšno srajco s kratkimi rokavi iz zelo prozornega blaga. Vrat in zapestje so ji krasili dragulji. Vsa družba je razpravljala o govoru kraljice Hatasu in kraljevem pogrebu.

»Izprevod je bil v resnici brez konca,« je dejala neka ženska. »Ne bi bila verjela svojim očem. Žreci so se najprej upirali zaradi te stavbe, zdaj pa so sami prišli, jo posvetili in pogrebili tam Tutmesa II.«

»Zelo si otročja, če se temu čudiš, Herneta,« je rekel smeje se neki mlad vojščak. »To je samo dokaz, da sta

hodnje leto), koruzo pa deloma. Žita smo imeli malo, ker je bilo pomladi preveč dežja. Z vožnjo lesa, ki je bil dozdej glavni dohodek Lokavca, ni nič, ker lesna trgovina stoji. Še kar ostane, nam pobero tovorni avtomobili. Radi vsega tega prosimo pristojne oblasti, naj bi napravljeno škodo pri davkih malo vpoštevale. — V nedeljo 10. avgusta bomo praznovali slovesnost sv. Lavrencija z običajno procesijo.

Skrilje. — V sredo 30. p. m. popoldan nas je obiskalo pravo neurje. Oblaki so se začeli zbirati, stemnilo se je, začelo je bliskati in grmeti, kot da bi bil sodni dan. Potem se je usula taka toča, da je niti stari ljudje ne pomnijo. Vinski pridelek je skoro popolnoma uničen. Škoda je na fižolu in koruzi. Ljudstvo gleda sedaj z žalostnimi pogledi na opustošene kraje. Šibe božje reši nas, o Gospod!

Ajdovščina. — V soboto smo spremili k zadnjemu počitku 65-letno Uršulo, vd. Pilon. Bila je mati 4 živečih, poročenih hčera in sina Venota, svetovno znanega slikarja. Blaga pokojnica je bila zelo dobrega in usmiljenega srca. Zato so jo vsi zelo cenili in spoštovali, kar je pričal tudi pogreb, katerega se je ljudstvo v obilnem številu udeležilo. V slovo so ji lepo pevali pevci, ki so bili večinoma iz sosednje kriške občine.

Batuje. — Že dolgo ni bilo nič poročil iz naše vasi. Žal, da tudi sedaj ne moremo poročati veselih novic. Minuli teden nas je toča oklestila prav zadosti; niti šipam ni prizanesla. Na več hišah jih je precej potrkjalala. V žalosti se je krčilo gospodarjevo srce, ko si je ogledal vinograd po toči. Prve važne pridelke, n. pr. žito smo srečno spravili pod streho.

Iz Istre.

Korte. — (Prvo sv. obhajilo.) — V nedeljo je pristopilo prvič k obhajilni mizi 60 dečkov in deklic. Starši so poskrbeli, da so bili otroci prav čedno oblečeni. Pri večernicah smo peli litanije presvetega Srca Jezusovega in po dolgem času so v veliko

veselje faranov zopet zapele naše orgle. Po večernicah pa so srečni prvoobhajanci v spremstvu g. župnika napravili izlet na Krog.

Jelšane. — Dne 13. p. m. smo imeli prvo sv. obhajilo. Obhajancev je bilo 87. — Kakor navadno v tem času, nam je tudi letos zmanjkalo vode, kar nam dela sitnosti. Prosimo g. občinskega načelnika, da bi dal obe črpalki na vasi popraviti.

Cezarji. — Dolgo se že nismo oglašili v »Novem listu«. Sedaj moramo poročati žalostno vest. V soboto 26. julija je umrla 20 letna Ida Bordon. Bolehala je že dve leti. Pogreb se je vršil v nedeljo. Dekleta so ji dala lep venec, godci so zaigrali nekaj žalostnih, številno občinstvo jo je spremilo na zadnji poti. Hvala vsem! Nepozabni Idi naj da Bog večni mir. Družini in sorodnikom naše sožalje.

Dekani. — V tržaški ladjedelnici sv. Marka se je pripetila huda nesreča. 23-letni rojak Grižon Franc se je pri stroju opeknel in umrl 26. julija v tržaški bolnišnici. Zapustil je 4 nepre-skrbljene otroke. N. p. v m.

Iz idrijskega kotla in okolice.

Farni praznik. — V četrtek 31. m. m. smo imeli praznik celodnevnega čiščenja presv. R. T. Ob 9. uri je preč. msgr. daroval slovesno sv. mašo ob asistenci petih gospodov. Preč. g. prodekan P. Likar je imel zelo lep, slavnosti primeren govor. Zvečer so bile slovesne litanije z zahvalno pesmijo.

Obiski. — V torek 29. m. m. je nenapovedano posetil Idrijo goriški prefekt Dompieri. Ogledal si je tudi dela pri novih javnih zgradbah. — V petek 1. t. m. je uradno obiskal naše mesto pokrajinski faš. tajnik Avenanti. Sprejet je bil na glavnem trgu, nakar se je s spremstvom podal v prostore sindikata. Pred poslopjem je imel končno na zbrano občinstvo nagovor.

Imenovanje. — Novomašnik g. Srečko Rejic je imenovan za mestnega

kaplana v Postojni. Naj ga spremlja blagoslov božji!

Dirka. — V ponedeljek 28. m. m. je dirkalo skozi Idrijo 37 osebnih avtomobilov, ki so tekmovali na progi Padova, Trident, Reka, Padova (1751 km). V bližini Želina se je na ostrem ovinku eden nekaj ponesrečil.

V kroniko. — V zadnji številki smo čitali o strašni letalski nesreči na Sv. gori. Zopet je bil Idrijčan tisti, ki je požrtvovalno prvi priskočil na pomoč, da kljub nevarnosti reši svojega bližnjega grozne smrti. Bil je to sofer M. Štravs, sedaj bivajoč v Logatcu, ki zasluži za plemeniti čin junaštva iskreno priznanje.

Nov grob. — Iz Južne Amerike je prišlo sporočilo, da je nenadoma umrla naša rojakinja, 27-letna Franciška Tušarjeva, hčerka posestnice na Brusovšu. N. v m. p!

Sp. Idrija. — (Romarjem v vednost.) — 14. avgusta popoldne ob petih se prične spovedovanje, ob pol osmih bodo pa pete litanije M. b. z blagoslovom. (Spovedovalo se bo do desetih zvečer.) 15. avg. ob pol petih pričetek spovedovanja, ob šestih govor in sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim, med sv. mašo skupno sv. obhajilo. Ob desetih govor, nato darovanje za cerkev in slovesna peta sv. maša. Popoldne ob treh slovesne pete litanije M. b. z blagoslovom. Častivci Marijini, pridite! Z ljubljenim Sinom nas blagoslovi, Devica Marija! Cerkevno predstojništvo.

V soboto 16. t. m. bo v Sp. Idriji se-menj. Ob 10. uri običajna sv. maša.

Čekovnik. — V torek smo spremili k zemskemu počitku v Sp. Idrijo posestnika Janeza Kavčiča, p. d. Brinovca. Pokojni je bil znan kot najboljši gospodar in značajan krščanski mož. Pokoj njegovi duši!

Vojsko. — Pret. nedeljo smo praznovali »Jakobovo nedeljo«. Udeležba je bila nenavadno velika. Popoldne je bilo po vasi še vse polno ljudstva. — Umrla je 21-letna M. Felcova. Naj v miru počiva!

hoteti in moči dve različni stvari. Ko so se prvič vdali, so se morali hočeš nočeš kazati zadovoljne. O, Hatasu ve, kaj hoče, in zna stvar tudi izvesti. Mislim, da bo Tutmes III. dolgo čakal, predno bo zamenjal svoje pregnanstvo s polovico prestola.«

»Tudi jaz mislim tako,« je izpregovorila Neferta. »Veliki Amonov žrec je postal silno voljan, odkar mu je kraljica dovolila, da ji sme poljubiti nogo.«

»Vendar pa ga ne bo tisto odlikovanje zadržalo, kadar nastopi ugodni trenutek,« je pristavil z nasmehom tebanski poveljnik.

»Kraljica je resnično dobra in verna onim, ki jih ščiti. Vkljub vsemu je ohranila življenje Sargonu, ki so ga odvedli samo v kamnolom,« je rekel Keniamun.

»Da, tudi njemu je pomagala njena majhna nožica,« je rekel zbadljivo stari častnik.

»Da, ta zgodba je prav čudna in rada bi poznala resnico,« je vzkliknila Tua. »Ubogi Sargon! Tako lep, mlad mož, pa v kamnolomih! Kaj ga je dovedlo do tega zločina? Kaj menite? Za malenkost ne ubiješ žene nekaj ur po porokil«

»Mislim, da gre za prevaro. Zala varovanka našega faraona ni tako nedolžna, kakor se kaže,« je rekla No-

ferura zaničljivo. »Takšno razkritje napravi moža besnega.«

»Noferura ve to iz izkušnje,« je pripomnil pikro Keniamun. »Kar se mene tiče, sem popolnoma uverjen, da gre za nespornost.«

»Hm, strašno nespornost,« je rekla Tua in majala z glavo. »Pojasni nam to, Mena. Ti boš poznal resnico o svoji sestri.«

Mladi mož se je pretvarjal, kakor da ve mnogo.

»To je neprodorna tajna, ki jo pozna samo kraljica, veliki Amonov žrec in . . . Kar se pa tiče mojih domnev, nimam pravice o njih govoriti.«

»Pusti ga, mati. Saj veš, kako zna čuvati tajnosti. Le pomisli, kako je molčal o Hnumgotenovi zaroki do dneva zaroke.«

Splošen smeh je sledil tem Nefertinim besedam.

Tedaj je Tua obrnila pogovor v drugo smer.

»Naj bo dovolj o tej zgodbi. Dovolite, prijatelji, da vam povem nekaj zanimivih reči, ki sem jih zvedela v Memfisu, odkoder sva se te dni vrnila s hčerko. Tičejo se princa Horemseba, člana kraljevske rodbine, ki ga vsi poznate vsaj po imenu.

(Dalje.)

Iz Brd.

Dol. Cerovo. — (Cerkveni shod. — Toča.) — 20. julija smo praznovali cerkveni shod. Pri deseti maši je pel naš pevski zbor. Vrli pevci so izvajali najnovejšo Vodopivčevo skladbo v čast Mali Tereziki Deteta Jezusa. Po sv. maši pa je bila procesija s pritrkovanjem. Domačim pevcem se je pridružil še gorenje cerovski zbor. Udeležba je bila izredno velika. — Fantje se za običajni ples niso mnogo zmenili. — 18. p. m. je padala toča ter naredila precej občutno škodo.

Kojsko. — (Toča. — O cerkvenem petju.) — Spet smo vztrepotali v strahu, ko nas je v noči od 30. na 31. julija obiskala toča. Prišla je, da bi pokončala, kar ji je ostalo zadnjič. S tužnim srcem smo poslušali, kako se je zaganjal veter v hiše, kako so se lomila drevesa, kako so naraščali in drli hudourniki po cestah. Toča je spet naredila veliko škodo. Slabše letine, ko je letos, ne pomnimo. Drevesa so brez sadja, hrušk in drugega sadja ni nič, grozdja je malo, še to je slabo. Toliko muk in prelitega znoja zastoj! — Brez tolažbe smo. Včasih nas je potolažilo lepo petje v cerkvi. Letos tudi tega ni. Naši pevci, bolje, pevke štrajkajo v občini sramoto že cel mesec. Zdi se, da je kriv le užaljeni ponos. Župljani ne moremo tega odobravati. Na dan prvega sv. obhajila, 27. julija, so pri sv. maši in blagoslovu peli šolski otroci. Oddahnili smo se, ko smo zaslišali po dolgem času prav lepo petje. Njihovi otroški glasovi so prav pristajali slovesnosti praznika. Vso čast č. g. župniku, ki se toliko trudi z našimi otroci. Morda je otroško petje pretreslo naše zakrknjene pevce.

Mnogi užaljeni so mnenja, da je dopisnik iz Kojskega naš č. g. župnik. Da ne bo častiti gospod trpel krivic, naj bo tu na kratko povedano, da ni.

S Pivke.

Zagorje pri Bistrici. — (Strela.) — V četrtek 31. avgusta sta Janez Fatur in njegov sin nakladala les. Pri delu ju je zalotil vihar. Jelo je treskati in liti kot iz škafa. Hotela sta izpreči konja, a takrat je udarila strela in oba konja ubila. Oče in sin sta pa ostala nepoškodovana, čeprav sta bila tik pri konjih.

S Krasa.

Lokev pri Divači. — 27. julij je bil za našo občino dan veselja. 90 naših malih je pristopila k prvemu sv. obhajilu. — Obiskal nas je prevzvišeni vladika, katerega smo z radostjo sprejeli. Podelil je 100 malim zakrament sv. birme. Vsa čast našim fantom, ki so postavili dva slavoloka, dekletom, ki so tako lepo okrasile cerkev, in cerkvenemu pevskeemu zboru, ki vedno skrbi za primerno in lepo petje.

Kobjeglava. — (Letina in drugo.) — Pretila nam je že suša, ali končno nam je Bog vendar dal potreb-

nega dežja. Sena smo nakosili še precej, žito pa na splošno ni dobro rodilo. Krompirja bo malo. Turščica kaže prav lepo, enako grozdje, v kolikor toča ni lansko leto pokvarila trt. — V cerkvi smo brez stalnega petja. To naši mladini ni posebno v čast.

Štanjel na Krasu. — (Dež. — Kobilice. — Javna dela.) — Dolgo pričakovani dež je potolažil nas in sosodne Kobjeglavce, ki smo prej le od daleč gledali, kako je nebo rosilo sosodne kraje, medtem ko je nam suša uničevala zadnje upe. Hvala bodi Bogu! — Obiskale so nas kobilice v precej velikem številu. Borili smo se proti njim z vsemi mogočimi sredstvi, a uspeha je bilo malo. Šele hladen dež jih je močno razredčil. — Dežela popravlja pri nas poti. Zaposleni so po večini domačini. Brezposelnost pa kljub temu še ni odpravljena.

Doberdob. — (O pevskeem zboru.) — Glede pevskega zbora moramo povedati, da je naš organist in pevodja oddaljen od nas skoraj poldrugo uro ter je preobložen z domačim delom, tako da lahko prihaja k nam samo ob velikih praznikih in slovesnostih. Priznati mu je treba veliko požrtvovalnost, ker pred vsakim praznikom priredi par vaj s pevci. Reči pa je treba tudi, da pojejo pri nas stare pesmi, katere znajo vsi po cerkvi. Toliko v pojasnilo.

Utovlje. — Kakor običajno smo imeli tudi letos slovesno sv. mašo, in sicer brez plesa. — Letina kaže na splošno precej slabše kot lani. Dežja nismo imeli od 2. junija razen par kapljic, ki so prah zmočile.

Kazlje. — 12. m. m. smo pokopali 82-letnega starčka Ivana Seražina. Ves čas svojega življenja je bil marljiv in bogoljuben mož. Pri pogrebu so mu domači pevci zapeli v slovo. N. p. v m.! — Zadnje nedeljo v juliju je 14-letni deček Anton Zidar gnal na pašo. Medpotoma je na nekem drevesu opazil veвериčje gnezdo. Splezal je na drevo, a pod njim se je zlomila veja, tako da je telebnil na tla in obležal v nezavesti. Došli zdravnik ga je poslal v tržaško bolnišnico. Ta nesreča je hud udarec za ubogo mater, kateri se je že en sin na tak način ubil.

Iz Gor.

Matajur. — (Sv. Lovrenc.) — 10. avgusta bomo imeli velik shod. Vsako leto nas obiščejo ljudje od blizu in daleč. Sv. maša s petjem bo ob 10. uri. To je zelo ugodno za izletnike, ki nočejo zamuditi službe božje. Poskrbljeno bo pa tudi za druge potrebne reči.

Sv. Lucija. — (Koncert in drugo.) — Kakor smo v »Novem listu« že poročali, bi se bil moral vršiti pri nas v nedeljo 27. julija popoldne orgelski koncert, ki pa je bil prenesen na ponedeljek 28. jul. zvečer. Gospod profesor Guglielminetti iz Trsta, ki je tu na letovišču, se je vljudno ponudil in nas vsaj nekoliko seznanil z deli največjih skladateljev. Slišali smo dve Bachovi fugi, Wagnerja, Debussyja in improvizacije profesorja Gu-

glielminetti-ja. Med odmori pa je domači pevski zbor zapel nekaj prav lepih pesmi. Koncert je bil glede na delavnost dobro obiskan. Pobirali so se prostovoljni darovi, namenjeni za kritje dolgih novih orgel. Želeli bi si več sličnih prireditvev, ki bi nas seznanjale s proizvodi cerkvene glasbe. Profesorju Guglielminettiju se za njegovo prijaznost prav iskreno zahvaljujemo. — Umrla je 20. julija po kratki, a mučni bolezni 65 let stara Pregelj Katarina, p. d. Koroščevka iz Loga. Pretekli četrtek pa je bil pogreb Jožefa Pregelja, p. d. Luka na Robu, ki je umrl v 68. letu starosti. Pokojni mož je bil spoštovan in daleč naokoli znan kot dober zidarski mojster. N. p. v m.! — V noči 30. julija so neznanzi uzmoviči udri v župno cerkev ter odnesli iz železnega nabiralnika za miloščino približno za 20 lir drobiža. — Semenj 27. jul. je bil razmeroma prav dobro obiskan. Trgovcev je bilo zadosti, pa tudi kupcev ni manjkalo. Tudi po gostilnah je bilo dokaj živahno!

Tolmin. — (Prezgodnji grob. — Matura na gimnaziji. — Poskušen vlom v cerkvi.) — Zapustila nas je za vedno ga Ivanka Krajnik, roj. Uršič (p. d. Aredova) v najlepši dobi 27 let. Bolehala je komaj tri tedne. Nekaj časa je bila v goriški bolnici. Ko pa ni bilo več upanja, da bi ozdravela, so jo pripeljali spet domov, kjer je umrla v sredo 23. p. m. Mnogi so jo poznali kot izborna sopranistinja. Vedno je sodelovala pri našem cerkvenem pevskeem zboru. Zdaj pa nas je zapustila. Nikdar več ne bomo slišali njenega petja. Mnogi so bili, ki so jo spremili na zadnji poti in pevci so se poslovili od nje s prelepimi žalostinkami pred hišo, v cerkvi in ob grobu. Ivanka, naj Ti bo lahka zemlja! Nesrečni družini naše sožalje! — Od dijakov tukajšnjega liceja so napravili matura v Vidmu Laharnar Anton s Šentviške gore in Valentinčič Lojze s Kozaršč ter privatistinja Vera Šorli iz Tolmina. — Pred časom so neznanzi poizkusili vlomiti ponoči v našo cerkev, a se jim ni posrečilo, čeprav so poizkusili dvakrat.

Lokovec. — (Ogenj. — Kokošji rod ogožen.) — V noči od 30. na 31. julija je zgorela hiša posestnika Franca Piriha v Lokovcu št. 33. V viharni noči je bilo gašenje in reševanje skoro nemogoče; vendar se je pa posrečilo obvarovati druga gospodarska poslopja. Škoda je z zavarovalnino le deloma krita. — Nad našimi ubogimi kurniki visi letos težka usoda. Marsikateri je bil že izpraznjen deloma ali celotno in marsikatera putka je izginila brez sledu. Zato pa mamice zjutraj s strahom preštevaljo kokošje družine, ali se ni zmanjšala za kakega člana. Dobro bi bilo, da bi pa lisica — če jih ni več — prišla končno v »kurnik«, ki ga po vsej pravici zasluži. — 26. julija je umrla Ana Podgornik iz Lokovca št. 165. Bila je 62 let. Vzgojila je devet otrok. Bila je dobra mati in skrbna gospodinja. Na grobu so ji zapeli par ginljivih žalostink. N. p. v m.!

Podbrdo. — Zadnjo soboto smo imeli pri nas izredno slavnje. Ugledni kmet France Koder na Bači je poročil ta dan kar dve svoji hčerki. Starejša, Karla, je šla na Hum nad Podmelcem; poročila se je z Lovretom Dakskoblerjem iz vrle Dakskoblerjeve družine na Humu. Mlajša, Katrc, je vzela za svojo življenjsko družico pa Angel Torkar iz znane poštarjeve družine v Podbrdu. Obema paroma želimo obilo božjega blagoslova.

Čezsoča. — Po dolgem času se oglašamo tudi mi s kratkim dopisom. Tu imamo vedno dež in včasih celo točo. Trava je slaba in tudi zelje ne obeta dobro. — Pri rabeljskem rudniku je delalo več fantov in mož iz naše vasi. Sedaj so fantje odpuščeni, češ, da ni dela. Kam pojdejo? — Zapustili sta

nas Lojzika Čopi in Štefanija Bizjak. Odšli sta v južno Ameriko. Želimo jima srečno pot in mnogo sreče v novem svetu.

Prapetno. — V soboto dne 26. julija zvečer je za vedno zatisnila svoje trudne oči 58 let stara Marija Poljak iz Prapetna št. 67 (po domače: Buckovka). Komaj teden dni jo je trpinčila mučna bolezen, katere jo je rešila prazgodnja smrt. Bila je vzor dobre matere in pridne gospodinje, nenadomestljiva izguba za prizadeto družino. Pogreb se je vršil v ponedeljek 28. m. m. ob veliki udeležbi ljudstva iz vse fare in okolice. Naj ji Bog podeli zasluženno večno plačilo! — Isti dan je umrla tudi Jera Vogrič iz Prapetna 94. Naj počiva v miru!

Okno v svet.

Malta pred angleško zbornico.

Bravci »Novega lista« gotovo še niso pozabili maltskega vprašanja, ki se je pojavilo letos z vso ostroščjo. Spor med kat. duhovščino in maltsko vlado je bil tako hud, da so škofje izdali celo pastirski list proti vladajočim osebnostim. Ker ni bilo upati, da se bo nasprotje poravnalo, je angleška vlada razveljavila maltsko ustavo. S tem so dobili oblast v roke uradniki. Angleški poslanci pa bi vendar radi videli, da bi se ta mučna zadeva rešila. Vprašali so torej vlado, kaj namerava ukreniti. Vlada je odgovorila, da sedaj ni mogoče narediti ničesar, kajti razmere so še vedno enake in vzroki spora še niso odstranjeni. Ko pa se duhovi pomirijo, bo vlada poskrbela, da pride prebivalstvo Malte zopet do besede v javni upravi. Zbornica se je z vladnim odgovorom zadovoljila. — To je bila zadnja seja državnega zbora. Poslanci so se nato razšli na počitnice.

Amerika se je vdala.

Vlada Združenih držav je pred desetimi dnevi prepovedala izkrcaje in uvoz ruskega lesa za papir, češ, da so Rusi pri pridobivanju uporabljali politične kaznjence, kar da ni dovolje-

no. Sovjetska vlada je odpoklicala vse ladje iz Združenih držav in ostro ugovarjala. Amerikanci pa so sedaj svojo prepoved preklicali, in sicer v glavnem radi zahteve lastnikov papirnice, ki so izjavili, da ne morejo nikjer dobiti potrebnega lesa za papir, kajti domačega pridelka ni, kanadske tvornice pa so premajhne in dajajo slabše blago kot ruske. To je pomagalo. Sedaj je že 17 ruskih ladij dospelo v ameriška pristanišča, druge pa sledijo.

Nemiri na Kitajskem.

Kitajska je zares nesrečna zemlja. Državljanke vojne kar nečejo pomehati. Nekaj mesecev je bil mir, sedaj pa je zopet vojna. Uprli so se komunisti v južnih pokrajinah ter začeli ropati in požigati. Tujci so pobegnili, kolikor jih niso ujeli. Velesile so poslale v kitajska morja in reke svoje manjše vojne ladje, da varujejo njihove državljanke. Tudi italijanska vlada je poslala tje eno topničarsko obrežno ladjo. Škode so komunisti napravili že dosti. Sedaj se pripravljajo za napad na veliko mesto Han-Kau. Menda je vse skupaj delo boljševiske propagande.

Kaj se sliši po svetu.

Mark Twain.

znameniti ameriški šaljivec, je bil nekdanj bolan. Postal je zelo lačen. Poklical je postrežnico in jo prosil jedil. Prinesla mu je neznatno skledico juhe. »To je premalo,« je godrnjal bolnik. »Zdravnik vam je prepovedal jesti več,« je odvrnila strežnica. »Dobro,« je rekel Twain nato, »sedaj bi pa rad bral. Dajte mi, prosim, kako pisemsko znamko!«

Dobro znajo.

Londonska policija izda vsak mesec poročilo, koliko so v zadnjih tednih tatovi pokradli. V prvih tednih julija so dosegli najbrže prvenstvo. Nakradli so različnih dragocenosti in denarja za približno sedem milijonov lir.

Boj za — ciganski prestol.

Cigani, ki bivajo po raznih državah, si volijo svoje vladarje. No, te dni so proglasili, da je prestol poljskih ciganov prazen. Za nasledstvo se borita dva ugledna cigana: Bazilij Marimont in Mihael II. Piast. Vsak ima za sabo oboroženo stranko. Pretepi in poboji med obema taboroma so zlasti v Galiciji na dnevnem redu. Ker borba ni ponehala, so se cigani odločili, da pozovejo na Poljsko »kralja« španskih ciganov Matijo Amecho. Ta je namreč vrhovni sodnik vseh ciganov v Evropi. Špansko »veličanstvo« je prišlo s par dvorjani v Varšavo. V zakotno krčmo je bil sklican državni svet. Žganje se je kar cedilo po mizah in je končno vse razprte duhove pomirilo. Pod spravno pogodbo se je kralj Ma-

tija moško podpisal »Moje kraljevsko veličanstvo iz Španije.« Hvaležni podaniki na Poljskem so mu za njegov državniški trud dali naslov »cigan baron vse Poljske«. Novi cigan baron je po časopisih že sklical za 29. t. m. »dan za pravice« za vse poljske cigane.

Najstarejša univerza.

Katera univerza je prva na svetu? Na to vprašanje bo Francoz brž odgovoril: »Sorbonna v Parizu.« Drugi bo zopet dejal v Bolonji. Ne eno ne drugo ni res. 200 let pred bolonjsko in 500 let pred pariško univerzo je že slovelo vseučilišče El Ashar v Egiptu. Se danes je to največja univerza mohamedanskega sveta. Vpisanih je 10.200 dijakov. Polovica jih je iz Egipta, ostali pa iz vseh mogočih mohamedanskih dežel. To je najstarejši sedež človeške učenosti.

Zlata srca.

V pariški ulici, kjer so največje modne trgovine, so skromne in ljubke pariške modistke, tako zvane »midnettes«, 3 dni gledale žalostno tragedijo. Majhna ptička, ki je v zidni razpoki visoko gori pod ostrejšem skušala zgraditi gnezdece, se je s polovico trupelca zagostila v razpoko in ni mogla, žalostno čivkajoč, ne ven ne noter. Modistke so jokale, a pomagati ptičici niso mogle. Končno so se zbrale na dvorišču pod ptičkom na posvet, zložile svoje borne prihranke in posekale krovca, ki se je na vrvi spustil do živalce in jo rešil iz ječe. Deklice in ptička, ki se vrača vsak dan gostole na tisto dvorišče, so bile prav vsele.

Književni pomenki.

Mirko Kunčič: Najdenček Jokec.

1930. Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana. Str. 88. Iz torbe koticovega strica, zvezek 1. — (Cena: broš. Din. 26.—; vez. Din. 36.—.)

Človek je prijetno iznenaden, ko prebere »Najdenčka Jokeca«. Lepa pravljica, kakršne bi v današnjih časih razuma, ki je sovražnik bujne domišljije, ne pričakoval. Kunčič se je v otroško duševnost prav dobro vmišlil. V pravljici ne omenja nobene stvari, ki bi bila zunaj otroškega sveta. Ko jo bereš, te včasih kljub posameznim oglatostim objame toplo čustvo in spomin na čase, ko si še z vernim srcem poslušal besede: »Nekdanj je živel oče, ki je imel tri sinove...« Knjigo krasi nad 150 sličič, ki besedilo vestno spremljajo in pojasnjujejo. Radi sličič in radi vsebine utegne »Najdenček Jokec« postati prava domača otroška knjiga.

Došle knjige.

Ferdo Plešič: Zadnji lutrovci na Vipavskem. Povest iz minulih časov. Trst, 1930. Književna družina »Luč«. Tiskala Tiskarna »Edinost«. — Str. 119.

Miklavž Bjedrich: Ponesrečena zaroka in druge povesti. Iz lužiške srbščine prevol France Bevk. Trst, 1930. Književna družina »Luč«. Tiskala Tiskarna »Edinost«. Str. 107.

»Luč«. Poljudnoznanstveni zbornik. VI. Zbral France Bevk. Trst, 1930. Književna družina »Luč«. Tisk. Tiskarna »Edinost«. Str. 157.

Krščanski nauk za sveto birmo. Založil Albin Kjuder, župnik v Tomaju. Na prodaj v Katoški knjigarni v Gorici in v trgovini Fortunato v Trstu. Natisnila Katoliška tiskarna v Gorici. 1930. Str. 20.

NOVI ZVONOVI

v Renčah in na Gradišču.

Na povabilo preč. gg. dekana Pipana in župnika Primožiča sem (30. VII.) preizkusil sedanje renške in gradiške zvonove.

Ker so bili ti zvonovi istočasno in v isti zvonarni (Bastanzetti, Arezzo) vlti ter sem jih jaz isti dan preizkusil, naj bodo tudi hkrati ocenjeni. To so preleti odškodninski zvonovi. Prve sem pregledal (19. IV.) lani. Tedaj sem ugotovil, da je bil v renškem zvoniku ubit vel. zvon, na Gradišču pa oba večja. Zvonar je priznal svojo krivdo ter je pretil vseh šest zvonov.

Ko je odposlal prelite zvonove, je sporočil v Renče: la rifusione è riuscita splendidamente. Žal, da ni res. Prvi zvonovi so vsaj deloma odgovarjali naročilu c¹, d¹, e¹, sedanje zvonilo pa je — na debelo vzeto — c¹, d¹, e¹. Zdi se, da je zvonar ta pogrešek zapazil ter ga hotel na malem zvonu s pilo »popraviti«. Strokovnjak pa bi mu bil že prej rekel: Ne trudi se z delom, ki ne more imeti uspeha! In ni ga imelo.

Neubranosti melodijskih glasov se pridružuje neubranost med harmonijskimi toni v posameznih zvonilih. Pa naj bo neprijetne graje dovolj!

Bastanzetti je menda med zvonarji, ki se jim posrečijo le manjši zvonovi; to kažejo zvonovi na Gradišču (e¹, f¹, g¹). Ti so kot odškodninski zvonovi precej dobri, le mali zvon je za nekaj šestnajstin tona prenizek proti srednjemu, kar se zaznava že s prostim ušesom. Take in večinoma manjše glasovne diference je dognala kromatična piščalka tudi med harmonijskimi toni, ki pa ne pridejo do izraza za neizurjen sluh. — Znak udarnih glasov je jasen in zvočno bleščeč. — Resonanca je dovolj trajna, mirna, le v vel. zvonu rahlo valovita.

Monterju nočem ponavljati, kar sem v prejšnjih ocenah grajal. Iv. M—a.

Objave.

Romanje na Barbano.

Kdor se želi udeležiti romanja na Barbano 31. avgusta, to je zadnjo nedeljo tega meseca, naj se oglasi pri podpisaneu vodstvu. Vožnja stane 21 lir tja in nazaj in po morju. Odhod s Travnika ob 5. uri zjutraj. Nazaj grede si ogledamo Gradež in Oglej.

Kdor želi dohiti večerne vlake, naj pri vpisovanju javi čas odhoda in postajo.

Ako se iz katerega kraja oglasi 30 oseb, se pripeljejo s potniškim avtomobilom do doma ter doplačajo razliko. V soboto 30. avgusta se bo spovedovalo v cerkvi sv. Ivana od 5. ure naprej. Tudi na Barbani bodo slovenski spovedniki.

Vodstvo Apostolstva molitve.
Via Molino, Gorica.

Izgubljeno.

V torek 5. avgusta je od 12.—13. nekdo izgubil na cesti od Trsta do Sežane listino z važnimi dokumenti. Najditelj naj jo prinese proti odškodnini v agencijo Cattolica, Tomaj.

Gospodarstvo.

Trg kmetijskih pridelkov.

Trst, dne 5. avgusta 1930.

Sadje: hruške 160, breskve 120 — 200, grozdje 160—200, lubenice (angurije) 60, meloni 60—80.

Zelenjad: radič 40—200, zelje 40, solata 90, melancane 70—80, fižol v

stročju 80, za kozico 120, bučice 90—100, kumare 40, špinaca 70, paprika 140, blitva 50, pesa 60, paradižniki 20—25.

Krompir 35—40.

Gorica, dne 6. avgusta 1930:

Sadje: grozdje 250 (dnevno okoli 500 kg), hruške lepe do 300 (domačih je zelo malo), jabolke 120 do 160, češponi 220, češplje 180, breskev domačih prav malo, cena 200 do 250, slive Burbank 200 do 220.

Zelenjad: fižol v stročju 40 do 50, kumarice 10, paradižniki 10 do 20, bučice 20, paprika 80 do 100, solata 50 do 60, jajčevci (melancane) 100.

Krompir 30, jajca 42 do 47.

Opomba: V inozemstvo gre vse sadje, žalibog ni kaj pošiljati.

Tržni pregled.

Na severni polovici zemeljske kroglje je glavna žetev krušnih žit pri kraju. Pridelek je v splošnem nižji od lanskega. V Jugoslaviji so pridelali približno dva milijona kvintalov manj pšenice kot lani, pri nas v Italiji pa podatki še niso znani. Računajo pa, da bo znašal pridelek pšenice od 62 do 65 milijonov kvintalov, torej 6 do 8 milijonov kvintalov manj kot lansko leto. Pridelek v Franciji je za 20% nižji od lanskega. Mnogo nižji pridelek krušnega žita imajo tudi v Ameriki, in sicer toliko v Zedinjenih državah kakor tudi v Kanadi, v državah, ki izvažata največ pšenice.

Kljub manjšemu pridelku pa se cene niso dvignile, ker so zaloge lanske pšenice tako visoke, da krijejo svetovni primankljaj letošnjega leta in da bo ostalo še precej neporabljene letošnje pšenice, ko bo žetev prihodnjega, t. j. 1931. leta, že pod streho.

V vseh državah skušajo zagotoviti krušnemu žitu stalno ceno, ki naj bi bila vsaj tako visoka, da bi se pridelovanje izplačalo. Vsaka država si skuša pomagati po svoje, Italija z visoko carino na uvoženo žito.

V zadnjem času se mnogo govori o tako imenovanem balkanskem žitnem bloku, katerega bi tvorile Jugoslavija, Romunija, Ogrska in Bolgarija, ki izvažajo letno precejšnje količine krušnih žit. V glavnem gre za to, da si te države pri ponujanju žita ne bi delale medsebojne konkurence in da bi, če le mogoče, prodajo enotno organizirale. Iz dosedanjih pogajanj se lahko sklepa, da bo ta žitni blok tudi sklenjen. Prvi korak je bil napravljen, ko sta se Jugoslavija in Romunija dogovorili, da bosta enotno postopali pri vsej prodaji kmetijskih pridelkov. Kot je znano, se vrše med Jugoslavijo in Romunijo pogajanja za popolno carinsko zvezo, to se pravi, da ne bi bilo med obema državama nobene carinske meje in da bi bile v obeh državah enotne carinske postavke tako pri izvozu kot pri uvozu. Tozadevni politični sporazum je že sklenjen, sedaj imajo besedo še strokovnjaki, ki morajo izdelati enotne postavke. Mogoče bo sporazum stopil v veljavo že s 1. septembrom.

Danes so v Italiji sledeče cene (za 100 kg pri vagonem odjemu):

pšenica	120 do 128 lir,
jugoslov. koruza	66 do 68 lir,
domača koruza	70 do 72 lir,
rž	70 do 74 lir,
ječmen	88 do 93 lir,
oves (ruski)	70 do 72 lir,
moka št. 1	180 do 185 lir,
moka št. 0	190 lir,
moka št. 00	200 lir,
koruzna moka	72 do 75 lir,
koruzni zдроб	85 do 90 lir.

Če primerjamo te cene z onimi od začetka julija (glej 27. številko »Nova lista«), vidimo, da se je nekoliko znižala cena domači pšenici kakor tudi mokam.

Živina: Kupčija je po vsej Italiji in tudi pri nas nekoliko bolj živa; žalibog je število naše živine zelo pičlo. Dražja je predvsem plemenska goveja živina. Za meso je cena le malo boljša kot pred mesecem dni. Poročilo iz sosedne Jugoslavije se glasi: »Kupčija je zelo živahna. Sejmi so dobro založeni z dobrim blagom. Kupcev veliko. Na vseh sejmi kupujejo Italijani in Avstrijci. Cene so čvrste in rasejo. Na sejmu v Zagrebu so plačevali za vole 11 do 12 dinarjev (okoli 4 lire).« Mrtva je kupčija s prašiči. Pri nas pa to toliko ne prihaja v poštev, ker se pri nas v sedanjem času kolje prav malo debelih prašičev. V Milanu in drugih mestih v notranjosti pa jih koljejo skozi vse leto.

Krma: Blaga zelo mnogo, mnogo ponudb, malo kupcev. Dober bo pridelek otave. Cena senu se suče danes okoli 10—15 lir za kvintal, kar je malo in plača tako ceno v hlevu že najbolj jalova krava. Ljudje, povišajte število živine. Otrobi so po 63 do 65, oljnate tropine po 90.

Vino: Letina kaže po vsej državi v splošnem prav slabo, ker je povzročila peronospora velikansko škodo, marsikje pa je toča poškodovala pridelek. Kljub temu so cene vinu zelo nizke. Dejstvo je namreč, da je v državi več vina, kot ga je mogoče porabiti in izvoziti v inozemstvo. V prvi polovici letošnjega leta je bilo izvoženega iz Italije 317.000 hl nasproti 331.000 v istem času lanskega leta. Torej se je izvoz nekoliko zmanjšal. Izvoz pa ni v nobenem razmerju s pridelkom, ker se ne izvozita letno niti 2% vsega pridelka. Torej mora biti pretežna večina vina (98%) popita doma. Pri nas se je letos skisalo precej vina, mnogo ga je zavrelo, kar povzroča slabo kletarstvo. Naš kmet je znan kot izboren vinogradnik, a kot zelo slab kletar, čemur so vzrok predvsem neprikladne kleti, ki niso za vroče poletne mesece. Človek bi zato mislil, da naši vinogradniki silijo v vinarske zadrage, a dejstvo je ravno nasprotno. In vendar ne bo iz naših krajev pravega izvoza vina toliko časa, dokler se ne bodo vinogradniki organizirali v močne vinarske zadrage, ki bodo lahko poslale v inozemstvo velike količine enotnega vina. Zakaj Tirolci lahko prodajo svoje vino v Švico in Avstrijo? Ker njihove vinarske zadrage lahko zalagajo odjemalce z vedno enakim vinom. Pri nas pa je v vsaki kleti in navadno tudi v vsakem sodu različno vino. Cene so pri nas

nizke in še padajo, a kljub temu so višje kot v večini krajev v notranjosti države.

Mleko in mlečni izdelki: Naš domači trg za maslo se je nekoliko izboljšal, ker je proizvodnja masla manjša kot aprila, maja in junija. Mlekarniško maslo gre po 14 do 14,50 lir, kmečko po 11 do 11,50, polnomastni tolminski sir po 6 do 7.

Umetna gnojila: Kmetovalci naročajo superfosfat za jesensko setev žit in Thomasovo žlindro ter kalijevo sol za jesensko gnojenje travnikov. Superfosfat je po 22 do 23 lir, Thomasova žlindra po 32 do 33, 40% kalijeva sol po 72 do 75 lir za kvintal.

Dan grozdja.

V nedeljo dne 28. septembra bomo po vsej Italiji praznovali dan grozdja, ki ima za cilj, da se povzije čimveč svežega grozdja in se tako nekoliko omili vinska kriza.

Srbovke

pozna vsakdo in njih rdečkaste sadove kupujejo v lekarniške svrhe. Trenutno jih plačujejo po 120 lir za kvintal. Predno pa jih toliko nabereš, te že prav pošteno prsti srbe.

300 lir

lahko dobiš od enega drevesa, če dobro neguješ črešnjava drevesa. Močna črešnja da lahko tudi 200 kg sadu in po ceni 1.50 L za kg dobiš 300 lir. Poskusi!

Če si obral breskve.

ne misli, da si s tem končal za letos vso nego drevesa. Sedaj je treba veje vršičkati in odstraniti nepotrebne vejice. Koncem tega meseca naj bo breskev že obrezana, da se rane kolikortoliko še letos zacelijo. Zimsko obrezovanje za breskev ni primerno. Listne uši moraš tudi že sedaj uničevati. Zato rabiš tobačni izvleček ali izvleček iz kvasijevih tresk in maza vo milo. Okoli breskev naj bo zemlja zrahljana in brez plevela.

Kako Amerikanci hranijo grozdje.

Pod Ameriko razumemo navadno Zedinjene države Severne Amerike, ki so kot znano »suhe«, kar pomeni, da je tam prepovedano uživanje alkohola. Zato tudi iz grozdja ne bi smeli izdelovati vina, temveč bi ga morali pozobati. Seveda se kljub temu napravi iz grozdja mnogo vina. Družine kupijo grozdje in doma napravijo vino, saj v domačo shrambo nimajo dostopa protialkoholni policisti.

Celotni letni pridelek grozdja znaša v Zedinjenih državah — največ v Kaliforniji — okoli 30 milijonov kvintalov. Trgovina z grozdem je zelo razvita. Sedaj lahko dobiš kalifornijsko grozdje v vsakem letnem času, četudi dozori tam grozdje približno istočasno kot pri nas. Za ohranjanje grozdja v svežem stanju imajo tam posebne načine. Najbolj razširjen pa je sledeči: Sod napolnijo s svežim grozdem in ga potem zalijejo s sladkim grozdnim moštom. Vse skupaj denejo v ledenico, kjer zmrzne mošt in grozdje v njem. V takem stanju prevažajo potem grozdje v posebnih hladilnih vagonih in ladjah po državi in tudi k nam v Evropo.

Nove postave.

PRAVICA DO VZDRŽEVANJA (ALIMENTOV).

Pravica in dolžnost do vzdrževanja (alimentov) sta glavna posledica družinske in sorodniške vezi. Pravica do vzdrževanja je strogo osebne narave in je zato ni mogoče prenesti ali odstopiti drugi osebi, ne s pogodbo ne z oporoko. Kakor pravica tako je tudi dolžnost koga vzdrževati strogo osebne narave, zato se ne prenese to breme na naslednike osebe, ki je bila dolžna dajati alimente.

Pravico do alimentov lahko pridobiš na podlagi pravnega posla (pogodbe, oporoke) ali pa na podlagi postave. Le o postavni pravici do alimentov hočemo danes spregovoriti.

Postavna pravica do alimentov ni zasebne, marveč je javnega značaja, kakor so po večini vse določbe o razmerju med zakonci, starši in otroci. Kakor ne moreta zakonca spremeniti

s pogodbo razmerja, ki ga določa za nju zakon, istotako se ni mogoče odreči pravici do alimentov.

Kdor ima pravico dobiti alimente, se lahko v danih razmerah odreče svoji, ki jo mora kdo plačati za alimente, a pravici kot taki se ne more nikdar odreči.

Pravica do alimentov je vedno obojestranska, to pomeni, da ima oseba, ki je dolžna dajati drugi osebi alimente, pod danimi pogoji tudi pravico zahtevati alimente od te osebe. Vprav radi tega ne prenaša oseba, ki je dolžna dajati alimente, te svoje obveznosti na svoje naslednike; kakor preneha pravica prejemati alimente z osebo, ki ima to pravico, istotako preneha tudi

ZDRAVNICA

dr. VILMA DOMINCO,

bivša asistentinja kr. klinike za porodništvo in ženske bolezni v Florenci

sprejema

od 10. - 12. in 15. - 16. ure

GORICA,

ulica Corso Vittorio Emanuele III. številka 59.

Posebnost: zdravljenje z ultravijoletnimi žarki.

Zahvala.

Čutiva dolžnost, da se ob smrti najine drage mame

LUCIJE HVALA

zahvaliva vsem, ki so nama med boleznijo in ob smrti pokojne mame kakorkoli pomagali. Posebno se zahvaljujema čč. gospodom za spremstvo, pevcem za žalostinke, ženski Mar. družbi za venec, darovalcem cvetja in vsem, ki so spremili pokojnico k večnemu počitku.

Suhorje, 29. julija 1930.

Pavla in Kristina Hvala.

ZAHVALA

zavarovalnici „L'UNION“ in g. Avg. Ravniku v **Gorici, via Barzellini 2,** za dobro cenjeno in izplačano odškodnino mojega pogorelega poslopja.

Anton Vodopivec.

Trnje, p. Št. Peter na Krasu.

ZA OBUVALO RABITE SAMO ČISTILO

LODIS,

KI USNJE OHRANI, OMEČI
IN OSVETLI

Izdelek tvrdke „SIDOL COMPANY“ - Trst, via S. Zaccaria 4.

dolžnost dajati alimente, če je nestalo osebe, ki je imela to dolžnost.

Vsebina alimentov.

Postava nikjer naravnost ne določuje, kaj pravzaprav obsega postavna pravica do alimentov. Pač pa pravi zakon pri zapisu (legatu) alimentov tole: Zapis alimentov obsega pravico do hrane, obleke, oskrbe v bolezni, stanovanja za ves čas, dokler voliljojemnik živi; lahko pa obsega ta zapis tudi pravico do primerne izobrazbe (šole, rokodelstva, obrti), kar odvisi od voliljojemnikovega socialnega položaja.

Pravica do alimentov postoji pod dvema pogojema: a) prvi pogoj je potreba tistega, ki alimente zahteva, ne glede na to, če je po lastni krivdi zašel v beden položaj; b) gospodarska sposobnost onega, ki nosi obveznost do alimentov. Iz tega sledi tudi, da je višina alimentov odvisna vprav od tega, v kakšni potrebi živi oseba, ki ima pravico do alimentov, in v kakšnem blagostanju se nahaja nasprotno oseba, ki mora dati alimente. Zaradi tega ni dolžna dati oseba, ki nosi obveznost do alimentov, več alimentov, kakor jih potrebuje oseba, ki ima pravico do njih, četudi bi bila dotična oseba še tako bogata; obratno je tudi višina alimentov vezana na sredstva, ki jih ima oseba, ki je dolžna dati alimente, čeprav bi bila potreba osebe, ki ima dobiti alimente, še tako velika. Zato odvisi pač od sodnika, da določi v vsakem posameznem slučaju višino alimentov, pri čemer mora vpoštevati vse okolnosti in posebno še socialni položaj dolžnikov in upnikov.

Razsodba sodnikova glede višine alimentov ni nepreklicna, ne velja enkrat za vselej; razsodba velja le toliko časa, dokler se ne spremenijo razmere in socialno-gospodarski položaj obeh oseb, ki pridejo pri alimentih v poštev. Če se razmere spremenijo, zamore sodnik alimente odreči, čeprav jih je prej dovolil, ali pa jih dovoliti, čeprav jih je prej odrekel, ali pa jih zvišati, oziroma znižati. Vse pač odvisi od potrebe onega, ki ima pravico do alimentov, in sredstev osebe, ki jih je dolžna dati.

Če so enkrat dani vsi pogoji za pravico do alimentov, ne more oseba, ki jih je dolžna dati, navesti nobenega razloga, s katerim bi se hotela oprostiti te obveznosti. Tako n. pr. ni dovoljeno sklicevati se na okolnost, da je oseba, ki ima pravico do alimentov, nevredna, čeprav bi bila dotična oseba zaradi te nevrednosti lahko izključena od zapuščine; istotako se ne bi mogel n. pr. oče sklicevati, da je dal hčeri že veliko doto, če je hči v takih razmerah, da potrebuje alimente.

Kako lahko zadostiš pravici do alimentov?

Pravici do alimentov zadostiš lahko v denarju ali pa v naravi, to je na ta način, da vzameš osebo, ki ima pravico do alimentov, v svojo hišo in jo preskrbiš z vsem potrebnim. Navadno pritiče izbira, kako naj se zadovolji pravici do alimentov osebi, ki nosi to obveznost. Vendar ima sodnija v slu-

CENTRALNA POSOJILNICA

reg. zadr. z omejeno zavezo

»GORICI,

CORSO VERDI št. 32 (I. nadstropje).

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ % čisto, večje oziroma vezane vloge po dogovoru. Davek plača posojilnica sama. Posojila daje na vknjižbo po 6 $\frac{1}{4}$ %, na menjce po 6 $\frac{3}{4}$ %. Od vseh posojil se zahteva plačilo davka in primerne upravnega prispevka. Prosilci za posojila naj se obrnejo direktno na urad posojilnice, kjer dobe brezplačno potrebne informacije.

Uradne ure: vsak dan razen nedelj in praznikov od 8.—12. Popoldne od 3.—5. ure. Ob sobotah popoldne je urad zaprt.

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
v TRSTU,
SE JE PRESELIL
v ulico **CARDUCCI 10/II.**

Ob sredah in sobotah ordinira
v **POSTOJMI**

Milo

**najboljše milo za
pranje.**

Zagotovljeno pristno
98.26 % brez sode.

Lir 10.000 jamstva
za pristnost. ➔

Tovarna Pollitzer - Trst.

VELIKA RAZPRODAJA

vsega poletnega blaga pri tvrdki

S. LEVI, Trieste, via S. Lazzaro 9.

Madapolam	à L 1.80
Platno »Madonna«	à L 2.—
Platno »Irlanda«	à L 2.50
Širting »Milano«	à L 2.50
Širting »Sposa«	à L 2.90
Platno za rjuhe visoko 150 cm	à L 3.90
Dovlas za rjuhe visoko 150 cm	à L 4.40
Dovlas težji	à L 5.80
Svila za perilo	à L 1.90
Svila za obleke	od L 3.30 naprej
Prtenina na meter	à L 4.—
Prtiči	à L 0.90
Brisače platnene na meter	à L 2.90
Popelin za srajce	od L 3.— naprej

Velika izbira perila za neveste

Posteljna pogrinjala . . . . . od L 11.— naprej
Cajh za moške hlače . . . . . od L 6.— naprej
in vse drugo po zelo nizkih cenah.

Za krojače so posebni popusti.

Pazite na številko!

Še malo časa se nadaljuje

RAZPRODAJA

VSEH KOLES IN NA-

DOMESTNIH DELOV,

ki se nahajajo v zalogah tvrdke

M. MÜRER,

TRST, via R. Timeus št. 10-12,
telefon 78-82.

PO NEVERJETNIH CENAH.

DVOKOLESA:

„Trieste“, „Göriche“, „Preazis“.

tip. za potovanje	L. 275.—
tip. polovičen tek	„ 280.—
tip. „Carter“ za potovanje	„ 315.—
tip. „Extra carter“ luksuriozen	„ 415.—

Za vsa kupljena dvokolesa izdamo jamstveno izpričevalo.

GUME:

„Pirelli“ - „Michelin“ - „Hutchinson“ - „Spiga“ - „Clement“:

plašči	od L. 9.— naprej,
zračniki	od „ 5.50 „
zračne cevi	od „ 21.50 „

Vse gume so brezhlebne in zajamčene od vsake tvrdke.

Vse pritikline se prodajajo po resničnih tovarniških cenah!!

čaju spora pravico določiti način, kako se morajo dati alimenti. Te določbe veljajo seveda le pri postavnih alimentih. Drugače je način določen v pogodbi ali v oporoki in stranke morajo potem tozadevne določbe pogodbe in testamenta spoštovati.

Če ima več oseb dolžnost do alimentov, ni njihova obveznost skupna (solidarna), to pomeni, da ni dolžna vsaka posamezna oseba dati vseh alimentov, marveč nosijo vse osebe v razmerju odgovornost za alimente. To določuje postava izrecno pri starših in otrocih. Isto velja tudi za druge slučaje.

Ali imaš pravico zahtevati alimente tudi za nazaj?

Pri tem je treba ločiti postavne alimente od alimentov, ki imajo svojo moč v oporoki ali v pogodbi.

Zastanke na alimentih, ki izhajajo iz pogodbe ali oporoče, lahko vedno izterjaš, ker gre tu za pravi in brezpogojni dolg.

Postavni alimenti so pa nestalni. Terjatev postavnih alimentov ni tako neizpodbitna in brezpogojna, ker odvisi vedno, kakor smo že zgoraj rekli, od potrebe osebe, ki ima pravico do alimentov. Če torej oseba ni zahtevala alimentov v preteklosti, čeprav bi jih bila lahko zahtevala, je znamenje, da jih ni potrebovala. Če jih tedaj ni zahtevala in potrebovala, zakaj naj bi imela pravico zahtevati zastanke?

Če pa se je dotična oseba morala za dolžiti, da se je lahko preživela, potem ni mogoče trditi, da ni potrebovala alimentov in zato ima v tem slučaju pravico zahtevati tudi zastanke.

SINDIKAT POLJSKIH DELAVCEV.

Na vprašanje številnih poljskih delavcev in majhnih kmetov, ali morajo plačati prispevek za sindikat poljskih delavcev, odgovarjamo tole:

Sindikatski prispevek morajo plačati tudi kmečki delavci. Ravno kar dobivajo plačilne pozive za dve leti, 1928. in 1929., skupno 26 lir. Med drugimi so pa dobili plačilni poziv tudi mnogi majhni kmetje, ki plačujejo prispevek za sindikat kmečkih gospodarjev. Ti bi ne bili dolžni plačati prispevka, a ga za navedeni dve leti morajo plačati, ker niso pravočasno rekurirali proti tozadevnemu seznamu, ki je bil razporejen na občinskem uradu. Prizadeti mali kmetje naj takoj vložijo prošnjo na sindikat, da jih črta iz seznama za l. 1930., ker drugače bodo morali plačati prispevek tudi za leto 1930. in nazaj.

SINDIKAT HIŠNIH POSESTNIKOV.

Z ministrskim odlokom od 23. dec. 1929. je bil določen prispevek, ki ga bodo morali plačevati hišni posestniki za sindikat hišnih posestnikov. Prispevek znaša 0.30 lir za vsakih 100 lir obdajivega dohodka od stavbe, najmanj pa 50 vinarjev od obdajene stavbe.

Cerkve in pokopališča so prosta stavbinskega davka in zato tudi sindikatnega prispevka.

LLOYD LATINO

IN
SOC. GEN. DI TRASPORTI
MARITTIMI A VAPORE
Agenzia Gorizia, Corso Vitt. Em. 5.

Hitre vožnje v Južno Ameriko.
Odhodi iz Genove:

19. avgusta 1930. s parnikom
FLORIDA

v Rio Janeiro in Santos L 2100,
v Montevideo in Buenos Aires L 2150.

4. septembra 1930. s parnikom
ALSINA

v Rio Janeiro in Santos L 1800,
v Montevideo in Buenos Aires L 1850.

Vožnja traja v Rio Janeiro 15 dni,
Santos 16 dni, Montevideo 18 in Buenos Aires 19 dni.

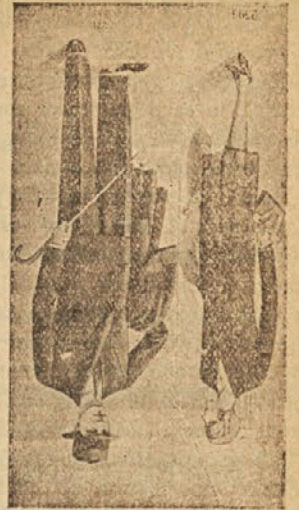
Prava domača hrana in postrežba!

Dott. GIUS. COMEL,

specialist za bolezni v
ušesih, nosu in grlu,

bivši operater na univ. klinikah prof. Neumann in Hajeka na Dunaju in asistent prof. Brunettija v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9.-11. predp. in od 3.-4. pop. Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

CRISTOFORO LETTI
nspozil lekarnu
(TRAVINIK) štey. 6,
VITTORIA
DELLA
PIAZZA
MORELLI na
la iz ULICE
se je preseli-
škega blaga
stnega angie-
z zalogo pri-
L. PAKOR-DA
Krojarsnica
MORDNA

Zobozdravniški ambulatorij

TRST - - Via delle Sette Fontane 6.

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčkom. Našim ljudem z dežele poseben popust za potne stroške. Govori se slovenski. — Delo zajamčeno! — Odprto od 9.—13. in od 15.—19. Ob nedeljah od 10.—12.

KABINET ROENTGEN

Primarij

dr. DE FIORI AUG.

GORIZIA, Corso Vitt. Eman. III. št. 14-11
od 9. — 12. in od 2. — 4.

Zdaj je ugodni čas, da

Nadaljuje se
prodaja
ostankov
poletne
dobe

v vseh
oddelkih
po raz-
prodajni
ceni.

NAKUPITE DOSTI BLAGA
ZA MALO DENARJA.

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST

Corso V. E. III št. 16

prodaja vedno prvovrstno blago po najnižjih cenah.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 553: Čebula mi je na vrtu bujno rastla; nenadoma pa se je začela sušiti. Stebelca so se popolnoma izsušila, čebulica pa je ostala drobna. Kaj je temu vzrok? — **Odgovor:** Vzrok lahko tiči v slabi vrsti (najbrže bo to), lahko pa zemlja ni bila prikladna.

Vprašanje št. 554: Katero umetno gnojilo potrebuje lapornata tla in koliko na ha? — **Odgovor:** Kaj hoste vsadili oziroma vsejali? Na vsak način potrebujejo taka tla dušika in fosforove kisline; kalija ni treba. Dušičnih gnojil je mnogo, najbolj znana pa so pri nas žveplenokisli amonijak, čilski soliter in apneni nitrat, katerih se navadno raztrosi na 1 ha po 150 kg. Fosforovo kislino dajemo zemljišču v obliki superfosfata ali Thomasove žindre. Prvega raztrosimo na ha po 500 do 600 kg, druge po 800 do 1000. Slednja navadno zaleže za dve in tudi več let, superfosfat pa navadno le za eno.

Vprašanje št. 555: Vsejal sem seme pese, ki je lepo vzklilo, a potem so neke živalce (ne vem kakšne) vse uničile. Mesto nekaj tisoč sadik sem jih dobil le nekaj deset. Kako naj napravim v bodoče, da se ne bodo škodljivci pojavili? — **Odgovor:** Takih škodljivcev je več, pravega sredstva proti njim pa ni, oziroma je predrago in zato neprikladno.

Vprašanje št. 556: Kruh se pokvari že na tretji dan, ker nimam primerno hladnega prostora. Pokvari se najbrže radi vročine. Kaj naj napravim, da bi ostal več časa svež? — **Odgovor:** Kruh se navadno pokvari na ta način, da splesni ali se skisa. Obojemu je vzrok prevelika vlaga v krušnem testu, oziroma je tak kruh premalo pečen, mogoče ga tudi hranite na neprikladnem mestu. Radi vročine se kruh lahko le čezmerno osuši, pokvariti se pa ne more. Ne poznamo nobenega sredstva, ki bi ohranil kruh več časa. Če bi tako sredstvo bilo, bi ga peki gotovo že davno uporabljali. Na ladjah in vojaki rabijo prepečene, ki je zelo osušen.

Vprašanje št. 557: V mojo klet priteka voda iz sosedovih dvorišč in zato je v kleti vse polno mušic in komarjev, ki prihajajo tudi v stanovanje. S čim bi jih odpravil? — **Odgovor:** Zlijete vodo, da ne bo tekla v klet. Po vlažnih kletnih tleh raztrosite večkrat živega apna in zalega se ne bo več razvijala. Komarje in mušice uničite v stanovanju s flitom, katerega dobite v vsaki drogeriji. Dostop v stanovanje pa jim preprečite z mrežnato tenčico na oknih.

Vprašanje št. 558: Kje bi zvedel, ali se bo mlekarski in sirarski tečaj v Zatoľminu vršil tudi letos? — **Odgovor:** Vprašajte za pojasnila Kmetijski urad v Tolminu (Cattedra ambulante).

Vprašanje št. 559: Koliko modre galice se da na hl vode? Nekateri pravijo 1 kg, drugi pol drugi. Kako napravimo pravilno raztopino? — **Odgovor:** Za prvo škropljenje trt se vzame 1 kg modre galice, za ostala poldrugi, za zimsko škropljenje breskev se vzame pa pet kg. Koliko apna se dene in kako se napravi dobra raztopina, najdete v knjigi »Sadjarstvo«, izdaja Goriške Mohorjeve družbe na strani 94. Citajte tam.

Vprašanje št. 560: Ali izhaja v Italiji še kak drug slovenski leposlovni list razen »Družine«? Ali je dovoljeno jugoslovanskim listom, da prihajajo v Italijo? — **Odgovor:** Razen »Družine« ne izhaja v Italiji noben slovenski leposlovni list. Z zakonom ni prepovedano dobivati v Italijo slovenske liste iz Jugoslavije, a najbolje bo, da si take liste naročite po kaki knjigarni.

Oskar Canarutto, ^{zlatar}
^{- urar}
TRST, via Matt. Ren. Imbriani št. 13.

Prodajam ob birni nove in rabljene predmete po zelo nizkih cenah.

Gostilna „Alle CORRIERE“
(tik Caffè Fabbris)

v TRSTU — via Romagna št. 4.

Domača kuhinja, vipavsko in istrsko vino ter kraški teran. — Postajališče potniških avtomobilov in ljudi z dežele.

LASTNA ZALOGA VINA v Trstu Viale XX Sett. 94
Vljudno se priporoča

lastnik F. STRANCAR.

TOLMIN.

Zobozdravniški ambulatorij
ESMERALDA ZURCHA
posluje **vsako nedeljo**

od 11. do 16. ure

blizu pekarnice GABRŠČEK.

V KANALU

pa od 8. do 11. ure,

blizu nekdanje gostilne GARLATTI.

Ako želite DOBRO in poceni BLAGO ga kupujte samo pri tvrdki ALL' ECONOMIA FAMILIARE Trst - Piazza Ponterosso N. 5

madapolam	od L 1.90 naprej,
jajčna kožica	od L 2.20 naprej,
platno »Madonna«	od L 2.50 naprej,
platno za rjuhe, 150 cm vis.	od L 4.40 naprej,
platno iz lanu	od L 2.90 naprej,
svila za obleke	od L 2.90 naprej,
svila za perilo	od L 1.90 naprej,
svila »maroquine«	od L 5.50 naprej,
gobaste brisače	od L 1.90 naprej,
kreton zajamčene barve	od L 3.50 naprej,
koteninasta	
mušola za obleke	od L 1.90 naprej,
mušola	
volnena, bela za birmo	od L 8.50 naprej,
svila bela za birmo	od L 2.90 naprej,
svila plava	
in črna s pikicami	od L 4.50 naprej,
posteljna pogrinjala	od L 22.— naprej,
odeje volnene	od L 14.— naprej,
saten črn	od L 3.50 naprej,
plavina dvojna višina	od L 3.90 naprej,
borgo za srajce	od L 2.50 naprej,
blago za hlače	od L 3.50 naprej.

BOGATA IZBERA poletnih majic za odrasle in otroke, robci, nogavice, itd. po cenah brez konkurence.

Za vsak nakup čez 20.— lir se dobi povrhu še dar.

Okoristite se! Okoristite se!

TAKO PODPRE SUPINATOR

bolj obtežene dele noge, in sicer na elastičen način kot vzmeti.

Supinator je ozdravil na tisoče trpečih in bo gotovo tudi Vas. — Preiščemo zastoj Vaše noge z zrcalom „May“ ter Vam objasnimo vzroke bolečin.

ČEVLJARNA DONDA, — TRST
CORSO GARIBALDI 16

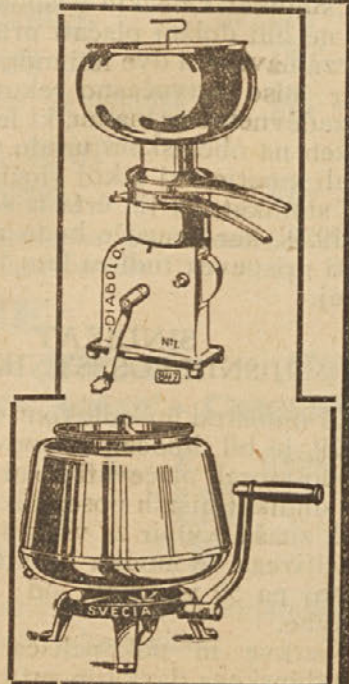
Ne kupna cena, marveč vzdrževalni stroški in trajnost naredo posnemalnik cenenege ali dragega. Dolgo trajajo brez popravil samo pristni posnemalniki in pinje „**DIABOLO**“.

KMETJE!

Ne izbirajte, kar je poceni, marveč kar je dobro!!!

Za pojasnila se obrnite na

Vittorio Jonson — GORICA,
Via Contavalle 4-II, (Casella 25).

Vprašanje št. 561: Sem vojni invalid ter se mislim preseliti v Jugoslavijo in tam prositi za državljanstvo. Ali bom še lahko dobival vojno pokojnino? — *Odgovor:* Ako pridobite tuje državljanstvo, izgubite pravico do vojne pokojnine.

Vprašanje št. 562: Ali je v resnici po novih zakonih žena plačnica za možem ali ne? Ali v vseh slučajih? — *Odgovor:* Žena ne odgovarja na splošno za moževe dolgove. Le za dolgove, ki jih je mož napravil, n. pr. pri trgovcih za vzdrževanje družine, odgovarja tudi žena, če nima mož svojih sredstev, ker je žena po postavi dolžna prispevati iz svojega premoženja za vzdrževanje družine.

Vprašanje št. 563: Med vojno so pri nas vojaki napravili mnogo škode, katero smo pravčasno priglasili. Potem so orožniki nekaj pozivedovali, zdaj pa je že dolgo vse tiho. Ali bi lahko podrezala in kje, da bi dobila čimprej izplačilo? — *Odgovor:* Ker so škodo napravili vojaki in ne granate (pri Vas ni bilo bojne črte), gre v Vašem slučaju za avstrijske rekvizicije. Na rešitev tozadevnih prošenj je treba potrpežljivo čakati, ker se v posameznih slučajih ne da podrezati.

Vprašanje št. 564: Oče je peljal z živino listje in prišel po nesreči pod voz in živino, se poškodoval in koncem l. 1926. umrl. Ali pritiče ženi oziroma ostali družini kaka odškodnina? — *Odgovor:* Ženi in otrokom pritiče po možu, ki se je ponesrečil pri poljskem delu, primerna odškodnina. V Vašem slučaju pa najbrže ne boste dobili ničesar, ker ste se prepozno spomnili za vložitev prošnje. Kljub temu zaprosite zdravnika, ki je pokojnika zdravil, da Vam napravi prošnjo na zavarovalnico za kmečke nezgode v Trstu.

RAD BI POSTAL MORNAR...

Dobili smo nekaj desetih vprašanj, kako se najlaže pride k mornarici. Naj sledi skupni odgovor.

Trgovska mornarica.

Razločujemo trgovsko in vojno mornarico. Trgovska mornarica je danes na vsem svetu v precejšnji krizi. Zelo mnogo ladij leži v lukah brez zaslužka. Tako je drugod, podobno tudi v mnogih italijanskih lukah. Zato je na tisoče mornarjev brez zaslužka in mnogi morajo čakati 8 in tudi več mesecev, predno so vkrcani za kratko dobo. Fant, ki želi na morje, naj gre v Trst v čakalnico tržaškega poveljništva in minila ga bo volja do morja. Tam čaka vsak dan, 200 do 300 ljudi na svoje številko. Razmere so takšne, da je treba vsakomur odsvetovati pot na morje. Postranskega zaslužka danes nimajo več, plače pa so slabe. — Če pa kljub temu hoče kdo na morje, se mora vpisati med mornarje (gente di mare). Tak mora vložiti prošnjo na kr. pristaniško poveljstvo (pri nas Regia Capitaneria di Porto di Trieste) ter priložiti sledeče listine: prošnjo z naslovom, 4 slike, rojstni list, spričevalo o državljanstvu, spričevalo o cepljenju koz, zdravniško spričevalo, kazenski list in izjavo ene paroplovne družbe, da ga takoj vkrcata. Mladoletni morajo priložiti tudi dovoljenje staršev oziroma varuhov.

Vojna mornarica.

Kdor hoče priti k vojni mornarici, mora napraviti prošnjo na vojaško okrožno poveljstvo in to pred naborom. Ni pa rečeno, da je k vojni mornarici tudi vsakdo sprejet, če je vložil prošnjo, ker sprejemajo predvsem take, ki so ob morju doma. Poleg tega razpisuje vojna mornarica od časa do časa posebne natečaje za prostovoljce, a navadno le za obrtnike. Taki natečaji so na vpogled pri občinah.

NAJTRDNEJŠE POHIŠTVO IN ZAJAMČENO PO NAJNIŽJIM CENAM

dobite v tovarni

G. BIECHER

TRST — Via dell'Istria 27.

Najbolj moderne sobe, kuhinje in jedilnice. Razpošiljamo po deželi.

Veliki popusti!

Ortoped N. BECCHI — TURIN,
via Ormea šte. 32.,

IZVEDENEC ZA ZDRAVLJENJE

K I L E

BREZ OPERACIJE.

Bolni na kili se lahko z zaupanjem obrnejo na osebno znanega in izkušenega ortopeda ter pri njem naročijo posebno pripravo za zdravljenje.

Nova izvirna izjava.

Podpisani se je prepričal, da je zdravljenje z ortopedičnimi aparati N. BECCHI iz Turina zelo dobro in uspešno.

Vsaka kila, še tako velika in navidezno nezdravljiva, se odstrani in se niti deloma več ne pojavi po rabi aparata BECCHI.

Podpisani bo vedno predpisoval omenjene aparate, ker je prepričan o dobroti in splošnem uspehu, ki ga imajo pri bolnih na kili.

Dr. KARL BORTOLOTTI,
Trst, 4. julija 1930. (VIII).

Opozarjamo, da bodo ortopedi N. Becchi in njegovi pomočniki prišli v naslednje kraje:

- v PONTEBO: 19. avgusta v hotel »Pontebba«,
- v TRBIŽ: 20. avgusta v hotel »Centrale«,
- v BOVEC: 21. avgusta v hotel »Ostana«,
- v KOBARID: 22. avgusta v hotel »Devetak«,
- k Sv. LUCIJI: 23. avgusta v hotel »Mikuža«,
- v TRST: v soboto 30. in v nedeljo 31. avgusta v hotel »Europa«, Piazza Oberdan.
- v GORICO: 24. in 25. avgusta v hotel »Angelo d'oro«,
- v IDRIJO: 26. avgusta v hotel »Didiče«,
- v CERKNO: 27. avg. v hotel »Monte Porsena«,
- v POREČ: 1. septembra v hotel »Venezia«,
- v PAZIN: 2. septembra v hotel »Roma«,
- v PULJ: 2. septembra od 16. do 19. ure in 3. septembra od 8. do 16. ure v hotel »Miramare«,
- v BUZET: 4. septembra v hotel »Alla Fontana«,
- v BISTRICO: 5. septembra v hotel »Novak«,
- v OPATIJO: 6. septembra v pension »Moster«,
- v PORTOGRUARO: 9. septembra v hotel »Bompan«.

Tvrška Teod. Hribar - Gorica,

CORSO G. VERDI št. 32.

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbere črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

T O L M I N

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,

izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),

v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

ZDRAVNIK

dr. G. GREGORIG

za notranje bolezni

sprejema vsak dan

od 10. - 12. in od 3. - 4. ure

V GORICI, Viale XXIV. Magg. (prej via
Tre Re) šte. 9. v prtiličju.

SEMENSKO AJDO

gorenjsko,
črno in zgo-
dnjo, ki obi-
lo rodi in da-
je izvrstno
belo moko,
dobite pri
tvrški

SEMENSKO AJDO

„VINOAGRARIA,“
v GORICI,
PIAZZA DELLA VITTORIA 4,
(lastnik JUST UŠAJ)

P O Z O R I

BOTRI IN BOTRE

Krasna birmanska darila po
znižanih cenah, ure vsakovrst-
nih znamk, velika izbira
ZLATENINE IN SREBRNINE.

Priporoča se

IVAN BIZJAK,
urar in zlatar, v POSTOJNI.

P O Z O R I

Valuta — tuji denar.

Dne 5. avgusta si dal ali dobil za

1 dolar	19.07	»
1 angl. funt	92.90	»
100 dinarjev	33.90	»
100 šilingov (avstr.)	270.05	»
100 čeških kron	56.61	»
100 nemških mark	456.30	»
100 švic. frankov	371.—	»
100 franc. frankov	75.10	»
100 belga	267.10	»
Beneške obveznice	75.85	»
Obveznice »Consolid.«	81.20	»

Loterijske številke

dne 2. avgusta 1930.

Bari	15	82	31	67	66
Florenca	66	23	32	79	71
Milan	25	66	3	81	79
Neapolj	58	38	61	25	31
Palermo	46	21	56	36	87
Rim	80	86	58	6	35
Turin	48	29	57	71	87
Benetke	3	51	82	48	41

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja, 10. avg.: Avče, Škofije, Vodnjan, Sv. Lovreč Pazenatički, Vižinada, Premantura.

Ponedeljek, 11. avg.: Ajdovščina.

Torek, 12. avg.: Sežana, Oprtalj.

Četrtek, 14. avg.: Gorica, Materija, Št. Vid.

Petek, 15. avg.: Vižinada, Volosko.

Sobota, 16. avg.: Vižinada, Volosko, Cerovo, Planina, Trnovo pri Bistrici, Klana, Bale, Ročko polje, Pičan, Sv. Nedelja pri Labinu.

Ob priliki mojega obiska v domačiji izrekam najlepšo zahvalo sežanskemu cerkvenemu pevskemu zboru za njegovo prijaznost in gostoljubnost. Zapeli so tako, da mi je srce plakalo veselja. Zahvaljujem se tudi pevovodji gosp. Kranjcu za njegov govor, ki me je močno ganil. — Rojaki! Vaše pesmi, Vaši glasovi, mi bodo ostali v trajnem spominu.

»Amerikanec.«

TOLMIN.

**Preizkušeni
zobni zdravnik
ROBERT BERKA**
SPREJEMA
kot doslej
vsako redeljo pri
drju Serjunu v Tolminu,
ostale dni pa
v GORICI, Corso Verdi 36.

IZJAVA.

Podpisani Franc Komel, Loke šte. 33, obžalujem in preklicujem žaljivke, ki sem jih izgovoril dne 17. julija 1930. napram Kristini Komel in družini mojega brata Ivana Komela, Loke 27. Zahvaljujem se omenjenima, da sta odstopila od kazenske ovadbe proti meni.

Komel Franc.

Odgovorni urednik dr. Engelbert Besednjak
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici,
Kiva Plebanija šte. 13.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

V salonu Ludovika Zotterja v Gorici, Piazza Vittoria (Travnik) šte. 17 se izvršuje trajno kodranje po sistemu Mayer — Karlsbad.

Pohišstvo nudi širom naše dežele znana industrija pohišva Štefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Valjčni mlin v Ajdovščini sprejema vsako množino pšenice ali koruze v mletev in da na željo stranke takoj moko namesto žita. — Cene zmerne.

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni Wokulat, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. šte. 7.

Cerkovnik (mežnar) išče službe. Pripravljen je iti na deželo. Naslov je pri tržaški podupravi.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell' Istria 7, tel. 64—85.

Dobra gospodična z majhno doto želi znanja, v svrhu ženitve, z mladeničem od 25 do 35 let starim, s stalno službo. Pošljite ponudbe pod geslom »Resnost« na: Pubblicità Cehovin, XX. Settembre 65 — Trst.

Vsakovrstni darovi za birmo po nizkih cenah. Kupujemo rabljeno zlato in srebro po najboljši ceni. »Moderna zlatarna«, Corso Verdi 13, Gorica, (nasproti novega zelenjadnega trga).

V Šempasu pri Gorici se odda v najem lepa, prazna vila. Naslov pove uprava.

V najem dam stanovanje in mandrijo za živino blizu Trsta. Naslov pove uprava.

Prodam 3 daljnogleda in atlas Andree po nizki ceni. — Čelhar, Gorica, via Macello 34.

V Volčjdragi je na prodaj hiša z zemljiščem, hlevom, kletjo, podstrešjem, za Lit. 15.000. Naslov pove uprava.

Pošteno dekle, večča šivanja išče službe pri dobri družini za vsa domača dela. Naslov je pri upravi.

Posestva, vile, hiše, trgovine, gostilne itd. prodaja posredovalnica Ivan Godina, Maribor, Tattenbachova ul. 19/I.

Štedilniki in peči iz ilovice, ki ohranijo dolgo toploto iz najboljših in znanih tovarne Becchi — Forli se prodajajo pri Maksu Stucinu, trgovcu v Cerknem.

Vsakovrstne vreče kupuje in prodaja U. Margon, Trst, via Solitario 21, telefon 77—67.

Prodam hišo z vrtom in njivo v Dutovljah. Naslov: Josip Tavčar, Opčine 400.

Brivec Anton Kos naznanja, da je otvoril v Idriji št. 277 damski salon. Vsa dela izvršuje točno in po konkurenčnih cenah.

38-letnik, sam, mladostne zunanosti, resen, z lastno hišo, gostilno in 50.000 bi stopil v razmerje s 25—35-letno z majhnimi prihranki. Pišite na: G. Marino, via Seminario, št. 70.

Mladenič, lesni trg. v Jugoslaviji, z 800.000 dinarji, od teh je polovica v gotovini, lepe zunanosti, poštene preteklosti, s krasno bodočnostjo, želi znanja, da se oženi s premožno trgovko ali izobraženo gospodično Slovenko, ki bi bila pripravljena iti v Jugoslavijo. Gospodična naj bo prikupljive zunanosti, prijazne narave, čiste in neomadeževane preteklosti, blagega srca in stara 20 do 28 let, po možnosti naj zna tudi italijanski. Vdove brez otrok niso izključene. Pošljite resne ponudbe pod geslom: »srečno svidenje.«

Zadruga v Dobravljah, v likvidaciji, p. Sv. Križ pri Ajdovščini. Dne 31. avgusta t. l. od 14.—17. ure, bo prodajala na prostovoljni javni dražbi zadržno stavbo z javno tehtnico in popolno žganjekuho z rezervarjem za žganje. Vse skupaj je cenjeno na 70.000 lir; najnižja ponudba je 35.000 lir, od katere mora udeleženec položiti 10% kavecijo. Natančnejša pojasnila daje vodstvo.

Dvokolesa, moška in ženska, zajamčena, pnevmatike vsch vrst, raznovrstni nadomestni deli za vsa dvokolesa ter vse elektromehanične potrebščine po najbolj ugodnih cenah in pogojih. — Sežana 30.

Sprejme se več krojaških pomočnikov in šivilj. Pojasnila daje Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. Za odgovor priložite znamko.

Ubog mož je izgubil na potu od Njivic do Oslavja listnico s 400 lirami in menico. Pošten najditelj je naprošen, da vrne, če že drugega ne, vsaj menico v naši upravi ali pa na naslov, ki je na drugih listinah.

Radi ženitve želim znanja s pošteno gospodično ali vdovo od 20—30 let. Pošljite ponudbe na upravo pod geslom »Zadovoljnost.«

ROMEN.

Zobozdravniški ambulatorij
posluje vsako soboto
od 11. do 15. ure
blizu hotela »CENTRALE«.

DORNBERGU

pa sprejema tudi
vsako soboto
od 15. do 19. ure
blizu pekarnе KAUČIČ,